

Universiteit Antwerpen
Faculteit Sociale Wetenschappen

Het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders

Aerts Charlotte en Berloo Joeri

Masterproef voorgelegd met het oog op
het behalen van de graad van master in
de Opleidings- en
Onderwijswetenschappen

Promotor: prof. dr. J. Vanhoof
Copromotor: A. Quintelier
Medebeoordelaar: prof. dr. P. Van
Petegem

Dankwoord

Beste lezer

Om de opleiding master in de Opleidings- en Onderwijswetenschappen tot een goed einde te brengen, is het schrijven van een masterproef een essentieel onderdeel. Deze masterproef bestaat uit een uitgebreide literatuurstudie rond de onderwijsinspectie en het doorlichtingsverslag, daarnaast gaan we ook dieper in op de concepten Voice, Choice en Exit. We proberen met deze masterproef een exploratieve studie op te zetten rond het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders en welke impact dit heeft op hun Voice, Choice en Exit.

Tijdens het schrijven en uitwerken van deze masterproef zijn we met enorm veel enthousiasme gestart. Onderweg kwamen we voor uitdagingen te staan die we telkens overwonnen, daarnaast leerden we ook samenwerken als een team, wat niet altijd evident is.

Om tot ons eindproduct te komen, hebben we onze verworven kennis en vaardigheden tijdens onze opleiding samengebundeld en toegepast. Deze hebben we geprobeerd om te integreren in onze scriptie.

We vonden het leerrijk om dit onderzoek uit te voeren. Beide zijn we ook leerkrachten, dus het was interessant om in de praktijk aan de slag te gaan met onze opgedane kennis.

We zouden graag nog enkele mensen willen bedanken die ons geholpen hebben bij de creatie van deze masterproef. Allereerst onze promotoren: Jan Vanhoof en Amy Quintelier. Dankzij hun goede begeleiding en expertise konden wij het hele jaar door vlot werken en wisten we ook wat er telkens van ons verwacht werd. Bedankt voor de ondersteuning en dat we telkens met onze vragen bij jullie terecht konden. Daarnaast willen we graag ook onze respondenten bedanken die deelgenomen hebben aan ons onderzoek en bij wie we de interviews mochten afnemen. Tot slot bedanken we graag ook al onze vrienden en familie die ons gedurende deze periode gesteund en geholpen hebben. We hopen met deze masterproef een kleine meerwaarde in het onderwijsveld te kunnen betekenen!

Alvast veel leesplezier.

Joeri en Charlotte

Juni 2020

“The purpose of education is to create in a person the ability to look at the world for himself, to make his own decisions.”

- James Baldwin.

Duo-thesis

Beste lezer

Voor u ligt onze masterproef: **Het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders**. Deze betreft een duo-thesis. Beide onderzoekers rapporteren samen in één scriptie. Deze masterproef omvat twee deelstudies. Deze zijn opgedeeld als volgt:

Onderzoeker één (Charlotte Aerts) onderzocht onderzoeksvragen één en twee:

- Op welke manier gebruiken ouders een doorlichtingsverslag?
- Hoe beleven ouders een doorlichtingsverslag?

Onderzoeker twee (Joeri Berloo) onderzocht onderzoeksvraag drie:

- In welke mate kan een doorlichtingsverslag een bron van informatie zijn voor de Choice, Voice en Exit van ouders?

Beide onderzoekers onderzochten, rapporteerden en trokken conclusies omtrent hun eigen deelonderzoek. De andere luiken in deze masterproef werden samen geschreven.

Abstract

Elke Vlaamse school wordt elke zes jaar doorgelicht door de Vlaamse onderwijsinspectie. Na het doorlopen van een inspectie volgt een doorlichtingsverslag. Doorlichtingsverslagen worden online en openbaar gepubliceerd. Dit doorlichtingsverslag kan voor een kwaliteitsverbeteringsproces zorgen wanneer verschillende actoren, zoals ouders, reageren op het doorlichtingsverslag. Deze reactie kan de vorm aannemen van een Choice, Voice of Exit.

Dit artikel rapporteert over een kwalitatief onderzoek naar het gebruik en de beleving van doorlichtingsverslagen door ouders. Daarnaast wordt onderzocht of het raadplegen van een doorlichtingsverslag invloed heeft op de Choice-, Voice- en Exit-opties van ouders met schoolgaande kinderen. Dit onderzoek werd gevoerd bij 20 ouders door middel van semi-gestructureerde interviews. Uit dit onderzoek blijkt dat ouders amper gebruik maken van doorlichtingsverslagen bij het maken van een schoolkeuze en dat ze niet weten waar ze een doorlichtingsverslag moeten vinden. De meerderheid van de ouders zou de school niet aanspreken na het lezen van een doorlichtingsverslag en slechts een kleine minderheid van de ouders zou de school verlaten na een ongunstig doorlichtingsverslag. Alle ouders zouden in de toekomst gebruik maken van een doorlichtingsverslag bij het maken van een schoolkeuze.

Hoewel de Vlaamse Overheid een doorlichtingsverslag aanbiedt als schoolkeuzemiddel, vinden weinig ouders toegang vinden naar het doorlichtingsverslag. De Vlaamse Overheid zou ervoor kunnen pleiten dat de onderwijsinspectie doorlichtingsverslagen actief verspreidt onder ouders. Daarnaast zou de Vlaamse overheid doorlichtingsverslagen van scholen kunnen linken met websites zoals onderwijskiezer.be, waar ouders vaak naar worden doorverwezen bij het zoeken van een school.

Perstekst

“Doorlichtingsverslagen worden amper gelezen door ouders”

In België is er sprake van een vrije schoolkeuze: ouders kunnen zelf beslissen waar hun kind naar school gaat. Om hen daarbij te helpen, biedt de Vlaamse Overheid doorlichtingsverslagen aan als informatieve bron bij het maken van een schoolkeuze. Uit het onderzoek van GO! Onderwijs (2012) blijkt dat ouders bij het maken van een schoolkeuze zelden gebruikmaken van een doorlichtingsverslag. Hoe komt dit?

Charlotte Aerts en Joeri Berloo, studenten in de Opleidings- en Onderwijswetenschappen, onderzochten het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders en de invloed van een doorlichtingsverslag op de Choice-, Voice- en Exit-opties van ouders. Ze spraken met 20 ouders over de invloed van een doorlichtingsverslag op hun schoolkeuze (Choice), het aanspreken van de school (Voice) en de school verlaten (Exit) na het raadplegen van een doorlichtingsverslag.

Binnen dit onderzoek gaf de overgrote meerderheid van de ouders aan dat ze geen doorlichtingsverslag gebruikt hebben bij het maken van een schoolkeuze. Sterker nog, meer dan de helft van de ouders wist niet wat een doorlichtingsverslag was of waar ze dit verslag konden vinden. Bij de respondenten die tewerkgesteld zijn in het onderwijs is een opmerkelijk verschil vast te stellen. Deze respondenten maakten bijna allemaal gebruik van een doorlichtingsverslag bij het maken van een schoolkeuze. Toch zijn het vooral deze ouders die de geloofwaardigheid van dit verslag in twijfel trekken. C. Aerts: “Veel leerkrachten gaven aan dat scholen nog snel zaken gingen aanpakken, wanneer ze weten dat de onderwijsinspectie langskomt. Dit maakt dat een doorlichtingsverslag niet altijd als een eerlijke bron wordt beschouwd.”. “Toch geloven de meeste ouders in het advies dat een doorlichtingsverslag formuleert”, vult J. Berloo aan, “Ouders benoemen de onderwijsinspecteurs als professioneel, deskundig en betrouwbaar”. Hoewel veel ouders aangaven moeilijkheden te hebben met de opbouw en de woordkeuze in een doorlichtingsverslag, zouden ze het verslag allemaal gebruiken als toekomstig schoolkeuzemiddel.

Wanneer de Vlaamse overheid doorlichtingsverslagen aanbiedt als informatieve bron bij het maken van een schoolkeuze, zou men verwachten dat ouders gemakkelijker de weg vinden naar deze verslagen. Ouders worden nu gedwongen om zelf actief op zoek te gaan naar een doorlichtingsverslag, op voorwaarde dat ze al op de hoogte zijn van het bestaan van dit verslag. Wanneer we daarnaast willen dat de mening van ouders wordt meegenomen binnen de kwaliteitsverbeteringsprocessen van

scholen, zijn we het verplicht de doorlichtingsverslagen op een toegankelijke manier aan te bieden aan ouders. Dat kan door scholen te verplichten doorlichtingsverslagen te posten op hun website of het doorlichtingsverslag te plaatsen op websites die ouders vaak gebruiken om een school te zoeken, zoals de onderwijskiezer.

Meer weten?

Charlotte Aerts: charlotteaerts@hotmail.com

Joeri Berloo: joeriberloo@gmail.com

Promotor prof. Jan Vanhoof: jan.vanhoof@uantwerpen.be

Copromotor Amy Quintelier: amy.quintelier@uantwerpen.be

Inhoudstafel

Dankwoord	2
Duo-thesis	3
Abstract	4
Perstekst.....	5
Inhoudstafel	7
1. Probleemstelling	9
2. Theoretisch kader.....	12
2.1 Referentiekader onderwijsinspectie.....	12
2.1.1 Methodes onderwijsinspectie.....	13
2.1.2 Consequenties van een doorlichting voor scholen	13
2.1.3 Het publiek maken van een doorlichtingsverslag	14
2.1.4 Acties van stakeholders	14
2.2. De Vlaamse Onderwijsinspectie	15
2.3. Feedbackacceptatie van een doorlichtingsverslag	18
2.4 Schoolkeuzeprocessen: Choice	19
2.5 Ouderbetrokkenheid: Voice.....	22
2.6 Exit	24
3. Methodologie.....	25
3.1 Onderzoekopzet	25
3.2 Selectie van de respondenten	26
3.2.1 Selectie.....	26
3.2.2 Beschrijving van de sample.....	26
3.3 Dataverzameling	27
3.4 Data-analyse	29
4. Onderzoekresultaten	31
4.1. Het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders en de manier waarop.....	31
4.2 Percepties van ouders over doorlichtingsverslagen	33
4.2.1 Feedbackkenmerken.....	33
4.2.2. Geloofwaardigheid van het verslag	34
4.3 Choice-, Voice- en Exit-opties van ouders.....	36
4.3.1 Choice van ouders.....	36
4.3.2 Voice van ouders.....	38
4.3.3 Exit van ouders.....	42

5.	Conclusie en discussie.....	45
5.1.	Conclusie.....	45
5.1.1	Ouders gebruiken doorlichtingsverslagen niet als schoolkeuzemiddel	45
5.1.2.	Het doorlichtingsverslag is eerlijk, transparant en geloofwaardig	46
5.1.2	Choice-, Voice- en Exit-opties van ouders.....	46
	Choice	47
	Voice	47
	Exit	48
5.1.3.	Theoretisch kader op basis van onderzoeksresultaten.....	49
5.2.	Discussie.....	50
5.3	Implicaties voor de praktijk.....	51
5	Referentielijst.....	53
6	Bijlagen	62
	Bijlage 1: Interviewleidraad	62
	Bijlage 2: Doorlichtingsverslag 1	68
	Bijlage 3: Doorlichtingsverslag 2	78
	Bijlage 4: voorbeeld van een getranscribeerd interview	88
	Bijlage 5: codeboom verwerking Nvivo	96
	Bijlage 6: word-frequency query OV2.....	99

1. Probleemstelling

Vanuit onderzoeken zoals die van Ehren et al. (2013) en SICI (2019) blijkt dat schoolinspecties een belangrijk gegeven zijn voor de kwaliteitsverbeteringsprocessen binnen scholen. De normen van de onderwijsinspectie worden daarbij gebruikt als leidraad om onderwijskwaliteit te monitoren en te controleren. De verwachting na het doorlopen van een onderwijsinspectie, is dat scholen een kwaliteitsverbeteringsproces starten, door gebruik te maken van de feedback die terug te vinden is in een doorlichtingsverslag (Ehren et al., 2013, De Wolf & Janssens, 2007). Om de effecten van een doorlichting in kaart te brengen, maakt men gebruik van het “Referentiekader van een gevalideerde onderwijsinspectie” (Ehren et al., 2013). Dit model bevat drie componenten: de doorlichting op de school zelf, publiek maken van het doorlichtingsverslag en de gevolgde ondernomen acties van stakeholders. Wanneer al deze stappen doorlopen worden, leidt dit tot kwaliteitsvol onderwijs en betere leerlingresultaten (Ehren et al., 2013).

Ook in België worden zesjaarlijks alle scholen doorgelicht. Daarnaast werd er sinds 1 september 2017 een nieuwe Vlaamse visie op kwaliteitszorg ingevoerd. Deze nieuwe methode, waarbij rekening gehouden wordt met kwaliteitszorg binnen de school, noemt men ook wel “Inspectie 2.0”. De basis voor de nieuwe aanpak is het OK-kader (= Referentiekader Onderwijskwaliteit) (Vlaamse Onderwijsinspectie, 2019). Binnen de Inspectie 2.0 is de mening van ouders en leerlingen erg belangrijk. Na een doorlichting binnen een school volgt een doorlichtingsverslag. Dit doorlichtingsverslag bevat een advies voor de school en is online vrij te raadplegen. Volgens de website van Onderwijs Vlaanderen (2019) is een doorlichtingsverslag vooral “een advies voor de minister en een instrument voor de school”. Toch biedt de Vlaamse overheid (2019) doorlichtingsverslagen ook aan als informatieve bron bij het maken van een schoolkeuze door ouders. Het is echter niet duidelijk hoe ouders een doorlichtingsverslag beleven. Volgens Quintelier et al. (2018), Ilgen et al. (1979) en Brinko (1999) blijkt dat de cognitieve respons van ouders op een doorlichtingsverslag afhangt van verschillende factoren. Deze factoren, eerlijkheidsperceptie, geloofwaardigheid en feedbackkenmerken, maken dat ouders de feedback in een doorlichtingsverslag in meer of mindere mate accepteren of verwerpen. Een doorlichtingsverslag kan pas voor een kwaliteitsverbeteringsproces zorgen als ouders en andere stakeholders reageren op dit doorlichtingsverslag (Ehren et al., 2013). Deze reacties kunnen volgens Ogowa (1997) drie vormen aannemen: Choice, Voice en Exit.

Onder **Choice** valt het hebben van een vrije schoolkeuze. De kwaliteit van het onderwijs zou door de vrijheid van onderwijs verbeterd kunnen worden: ouders kiezen betere scholen waardoor slechtere scholen gedwongen worden te verbeteren of te verdwijnen (Waslander & Pater, 2017).

Uit onderzoek (GO! Onderwijs (2012)) blijkt echter dat ouders echter slechts zelden gepubliceerde informatie gebruiken als het primaire motief voor hun schoolkeuze. De oorzaak hiervan is echter onduidelijk. Naast een weloverwogen schoolkeuze of Choice, kunnen ouders ook een reactie geven in de vorm van een **Voice** op een doorlichtingsverslag. Hiermee wordt een mondelinge of schriftelijke reactie op het doorlichtingsverslag bedoeld. Uit een onderzoeksrapport van Ofsted (2009) blijkt echter dat ouders moeilijkheden ondervinden met Voice binnen een onderwijscontext. Daarnaast onderscheiden Ranson, Martin en Vincent (2004) vier vormen van Voice: (1) zwijgen, (2) praten/informeel overleggen, (3) overleg/formeel contact en (4) storming/verontwaardigd, boos. Mascini (2017) geeft daarnaast aan dat de Voice van ouders in een schoolcontext een eerste kenmerk zijn van een vroegtijdige **Exit** zijn. Exit houdt in dat ouders de keuze maken om de school te verlaten.

Dit onderzoek is een exploratieve studie naar het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders, aangezien er nog geen voorgaand onderzoek werd gevoerd naar het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders. Tevens wordt er onderzoek gevoerd naar de invloed van het raadplegen van een doorlichtingsverslag op de Choice, Voice en Exit van ouders. Er wordt, met andere woorden, nagegaan of de opvattingen van ouders over een doorlichtingsverslag een rol spelen bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind (Choice), of ouders hun stem laten horen na het raadplegen van een doorlichtingsverslag (Voice) en of ouders een andere school zouden kiezen (Exit) na de raadpleging van een doorlichtingsverslag.

Het in kaart brengen van de Choice, Voice en Exit reacties van ouders na het raadplegen van een doorlichtingsverslag, kan van belang zijn voor alle actoren binnen de Vlaamse onderwijscontext. Bij het hebben van een vrije schoolkeuze of Choice, is het van belang om inzicht te verkrijgen in de factoren en motieven die daarbij van belang zijn (Creten, Douterlungne, Verhaeghe, & De Vos, 2000). Zo ook voor de Vlaamse Overheid, die het doorlichtingsverslag nu al als schoolkeuzemiddel aanbiedt. Daarnaast kan het zinvol zijn om te bekijken of een doorlichtingsverslag een middel kan zijn om ouderbetrokkenheid of Voice te vergroten. Het gebruik van de doorlichtingsverslagen door ouders zou voor scholen een prikkel kunnen zijn om aan interne kwaliteitszorg te doen.

Deze probleemstelling mondt uit in drie onderzoeksvragen, zijnde:

1. Op welke manier gebruiken ouders een doorlichtingsverslag?

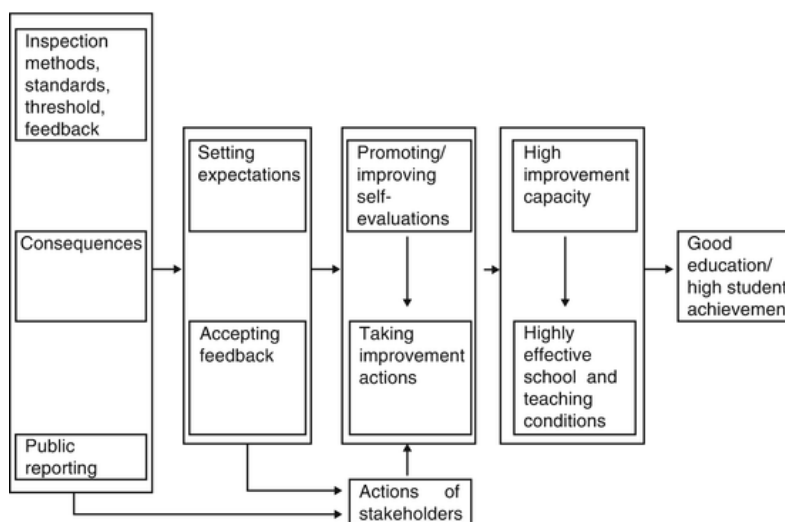
2. Hoe beleven ouders een doorlichtingsverslag?
3. In welke mate kan een doorlichtingsverslag een bron van informatie zijn voor de Choice, Voice en Exit van ouders?

2. Theoretisch kader

In wat volgt, gaan we eerst dieper in op het “Referentiekader van een gevalideerde onderwijsinspectie” (Ehren et al., 2013). We bespreken de verschillende componenten binnen dit model en leggen telkens de link met de Vlaamse Onderwijsinspectie en het Vlaamse doorlichtingsverslag. Daarna nemen we de theorie omtrent feedbackacceptatie door, dit om in kaart te kunnen brengen hoe ouders een doorlichtingsverslag beleven. Ouders kunnen na het doornemen van een doorlichtingsverslag op verschillende manieren reageren. Deze reacties zijn: Choice, Voice en Exit (Ogowa, 1997), deze worden in het laatste deel besproken.

2.1 Referentiekader onderwijsinspectie

Het vertrekpunt van deze literatuurstudie vormt het “Referentiekader van een gevalideerde onderwijsinspectie” (zie Figuur 1). Het “Referentiekader van een gevalideerde onderwijsinspectie” is een model dat gebruikt wordt om de effecten van een onderwijsinspectie in kaart te brengen (Ehren et al., 2013). Het model valt uiteen in drie componenten: de doorlichting zelf, het publiek maken van een doorlichtingsverslag en de gevolgde ondernomen acties van stakeholders. Een doorlichting heeft als uiteindelijke doel kwaliteitsvol onderwijs. Wanneer de drie componenten doorlopen worden en er een actie vanuit de stakeholders volgt, zien we een verbetering van onderwijs, waarbij schoolinspecties worden gekoppeld aan de beoogde resultaten van verbeterd onderwijs en leren (Ehren et al., 2015). Hieronder bespreken we de componenten in dit model die zorgen voor een actie van stakeholders: methodes van een onderwijsinspectie, gevolgen van een onderwijsinspectie en het publiek maken van een doorlichtingsverslag.

Figuur 1. Intended effects of school inspection. Overgenomen van: Ehren et al., 2013

2.1.1 Methodes onderwijsinspectie

Binnen Europese onderwijssystemen wordt de schoolinspectie gebruikt als een instrument voor het controleren en bevorderen van de kwaliteit van scholen (SICI, 2019). Onderzoek heeft aangetoond dat er steeds meer aanwijzingen zijn dat schoolinspecties een belangrijk kenmerk zijn voor de verbetering van scholen (Ehren & Shackleton, 2014). De normen van inspectie worden gebruikt als leidraad om de onderwijskwaliteit te controleren, onderwijs en leren op school te beoordelen, te belonen wanneer het goed gaat en sancties uit te delen wanneer het slecht gaat. De inspectie zet scholen onder druk om de onderwijsdoelstellingen te bereiken. Het centrale doel van een onderwijsinspectie is de verbetering van de onderwijskwaliteit op scholen en daarnaast het verbeteren van de prestaties van studenten (Ehren et al., 2013). De onderwijsinspectie stelt verwachtingen aan scholen door gebruik te maken van inspectienormen- en procedures. Ze beoordelen de kwaliteit van het onderwijs door gebruik te maken van bestaande gegevens (bv. statistieken, gegevens over studentenprestaties) en door aanvullende informatie te verzamelen (bv. gesprekken met verschillende actoren, observatie in de klas, documentanalyse). Als gevolg hiervan produceren ze doorlichtingsverslagen die scholen beoordelen. Van scholen wordt verwacht dat zij deze opvattingen en verwachtingen opvolgen, de feedback van de inspectie gebruiken om verbeteringen aan te brengen en om aan zelfreflectie- en evaluatie te doen (Ehren et al, 2013).

2.1.2 Consequenties van een doorlichting voor scholen

Binnen het model “Intended effects of school inspection” (Ehren et al., 2013) zien we dat er gevolgen worden gekoppeld aan een schoolinspectie. De gevolgen kunnen gaan van beloningen, sancties of interventies in falende scholen (Van Bruggen, 2010). Daarnaast kan de onderwijsinspectie er ook voor kiezen om op regelmatige basis terug te komen voor een nieuwe inspectie. Deze falende scholen kunnen ook gedwongen worden om een verbeterplan op te stellen.

We spreken hier van low-stake inspecties en high-stake inspecties, waarbij de gevolgen die aan een inspectie gekoppeld worden, hoog of laag kunnen zijn. Bij een low-stake inspectie staan zaken als kwaliteitsontwikkeling- en zorg centraal (Gärtner et al., 2009; Martin, 2005). Bij high-stake inspecties zijn de gevolgen die aan een onderwijsinspectie gekoppeld worden, zwaarder. Er worden sancties en beloningen uitgedeeld aan scholen die slecht of goed presteren. Als valkuil bij een high-stake inspectie, omschrijven Elmore en Fuhrman (2001) dat scholen die onder zware druk van de inspecties hun onderwijskwaliteit willen verbeteren, geen fundamentele veranderingen aanpakken. Ze kiezen er in de plaats voor om elementen die worden beoordeeld door de onderwijsinspectie op te lossen door een ‘quick fix’. We zien hier dus weinig tot geen langetermijnverbeteringen.

2.1.3 Het publiek maken van een doorlichtingsverslag

Op het einde van een doorlichting, volgt een doorlichtingsverslag. Dit verslag bevat de inspectieresultaten waarin het functioneren van de school volgens de inspectienormen wordt besproken en waarin verbeterpunten worden geïdentificeerd (Ehren et al., 2013). Scholen krijgen feedback over hun sterke en zwakke punten en eventuele aanbevelingen voor verbetering. Het doorlichtingsverslag wordt ook gepubliceerd om de verschillende actoren te informeren over de kwaliteit van de school. Daarbij houdt men rekening met het marktmechanisme waarbij de kwaliteitsontwikkeling van scholen zal verbeteren door een geïnformeerde schoolkeuze en de Voice van ouders (Ehren et al., 2013). Volgens SICI (2019) streven alle Europese onderwijsinspecties ernaar om de rapporten gemakkelijk toegankelijk te maken voor alle actoren, door rekening te houden met toegankelijk taalgebruik. Door het publiek maken van het doorlichtingsverslag, worden de scholen gedwongen om aan kwaliteitsverbetering te doen door het controlerend vermogen van de stakeholders (Ehren et al., 2013).

2.1.4 Acties van stakeholders

Vanuit het “Referentiekader van een gevalideerde onderwijsinspectie” is binnen dit onderzoek één element erg belangrijk. Dat zijn de acties van de stakeholders. Ouders van leerlingen behoren tot dit domein (Ehren et al., 2013). Dit framework toont duidelijk aan dat de stakeholders een belangrijke rol spelen in het schoolgebeuren, ze zorgen namelijk voor een kwaliteitsprikkel binnen scholen. De taak van de stakeholders is om de inspectienormen te gebruiken door het bekijken van het doorlichtingsverslag en hierop te reageren. Ouders en andere actoren zijn na het lezen van een doorlichtingsverslag in staat om de school aan te spreken op hun onderwijskwaliteit (Ehren et al., 2005). We spreken hierbij van een ‘marktmechanisme’, waardoor scholen worden gedwongen hun onderwijs te verbeteren door de reacties van stakeholders (Ehren et al., 2013)

Dit onderzoek rapporteert over ouders als stakeholders en de actie die ze ondernemen na het raadplegen van een doorlichtingsverslag.

2.2. De Vlaamse Onderwijsinspectie

Wanneer we gaan kijken naar het Vlaams onderwijs, zien we dat de onderwijsinspectie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming als taak heeft om de scholen en centra in Vlaanderen door te lichten. Elke school moet om de zes jaar doorgelicht worden. Zaken die de onderwijsinspectie hierbij nagaat, zijn de kwaliteitszorg op school, het beleidsvoerend vermogen van scholen en controle op naleving van de onderwijsreglementering met bijzondere aandacht voor de minimumdoelstellingen of eindtermen (Vlaamse Onderwijsinspectie, 2019). Verder wordt de Vlaamse onderwijsinspectie omschreven als low-stake inspectie, doordat de gevolgen die aan de doorlichting gekoppeld worden, relatief laag zijn (Van Bruggen, 2010).

Sinds 1 september 2017 werd er een nieuwe visie op kwaliteitszorg ingevoerd binnen de Vlaamse onderwijsinspectie. Deze methode, waarbij rekening gehouden wordt met kwaliteitszorg binnen de school, noemt men ook wel “Inspectie 2.0”. De basis voor de nieuwe aanpak is het OK-kader (Referentiekader Onderwijskwaliteit, 2017). Het OK-kader streeft naar de minimale gemeenschappelijke verwachtingen van kwaliteitsvol onderwijs. Daarnaast zorgt het OK ervoor dat verschillende actoren elkaar ondersteunen en met elkaar in dialoog kunnen treden (Vlaamse Onderwijsinspectie, 2019). Net daarom is bij “Inspectie 2.0” de inspraak van leerlingen en ouders erg belangrijk. De school die wordt doorgelicht, kiest zelf representatief een zestal ouders. Deze ouders worden bevraagd i.f.v. tevredenheid, bereikbaarheid van het team, informatiegebruik, ... De informatie uit het gesprek met de ouders is aanvullend bij de informatie uit andere bronnen zoals klasobservaties, documentenstudies, gesprekken met leden van het schoolteam, enzovoort. Dit gesprek verloopt volledig in vertrouwen, er mag niemand van het schoolteam aanwezig zijn (Onderwijs Vlaanderen, 2019).

Op het einde van een doorlichting volgt een doorlichtingsverslag. Het doel van een doorlichtingsverslag is om de school te ondersteunen in haar verdere kwaliteitsontwikkeling, hierdoor werkt de inspectie alle elementen visueel uit. Er wordt gewerkt met een kleurenschaal, waarin de blauwe schaal staat voor “overstijgt de verwachting”, groen voor “volgens verwachting”, geel voor “benadert de verwachting” en rood voor “beneden de verwachting”. Voor een school en andere actoren is het makkelijk om te zien welke punten goed verlopen en welke hun werkpunten zijn (Vlaamse Onderwijsinspectie, 2019).

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies over de verdere erkenning van de onderwijsinstelling samen met een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen bestaan uit sterke punten, ontwikkelkansen en tekorten (Vlaamse Onderwijsinspectie, 2019). Er zijn op het einde van een doorlichting twee adviezen mogelijk: een gunstig of ongunstig advies. Een gunstig advies heeft twee varianten:

- Gunstig advies zonder meer.
- Gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.

Een ongunstig advies heeft ook twee varianten:

- Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt, op voorwaarde dat het bestuur het engagement aangaat om zich bij het werken aan de tekorten extern te laten begeleiden.
- Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

In een doorlichtingsverslag worden de bevindingen van verschillende onderzoeken neergeschreven van elke doorlichting. Elk doorlichtingsverslag heeft dezelfde algemene structuur:

1. Administratieve gegevens
2. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?
3. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?
 - Kwaliteitsgebied
 - Onderwijsleerpraktijk
4. In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?
5. Respecteert de school de regelgeving?
6. Samenvatting
7. Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen. (Vlaamse Onderwijsinspectie, 2019)

Volgens de website van Onderwijs Vlaanderen (2018) is een doorlichtingsverslag vooral *“een advies voor de minister en een instrument voor de school. Als ouder kan je het verslag gebruiken om een gepaste school te vinden voor je kind, mits er rekening wordt gehouden met het tijdsgebonden karakter van een doorlichtingsverslag: elke school is een lerende organisatie die continu bezig is met kwaliteitsverbetering”*. Het is echter niet duidelijk of ouders zich bewust zijn van het bestaan van dit doorlichtingsverslag. Uit voorgaand onderzoek (GO! Onderwijs (2012) blijkt echter wel dat ouders slechts zelden gepubliceerde informatie gebruiken als het primaire motief voor hun schoolkeuze. De oorzaak hiervan is echter onduidelijk. Vanuit het onderzoek van Belfield & Levin (2009) kunnen we daarnaast vaststellen dat het verstrekken van informatie aan de ouders, zoals binnen dit onderzoek door het raadplegen van doorlichtingsverslagen, de school zal dwingen de aanbevelingen van de onderwijsinspectie op te volgen. Scholen worden gedwongen door het controlerend vermogen van ouders als stakeholders (Ehren et al., 2013).

GO! Onderwijs (2012) geeft in zijn tijdschrift *“Ouderblik”* advies over het gebruik van doorlichtingsverslagen aan ouders. Ze geven aan dat het verslag informatief kan zijn bij het maken van een schoolkeuze, maar duiden als valkuil aan dat het verslag vaak vakjargon bevat dat voor onduidelijkheid kan zorgen bij ouders. Ook de andere onderwijsverstrekkers maken zich zorgen over de openbaar gepubliceerde doorlichtingsverslagen (Belga, 2007). Zij pleiten voor het correct gebruik van de doorlichtingsverslagen door ouders. Indien ouders het volledige doorlichtingsverslag lezen en rekening houden met het tijdelijke karakter, vinden ook de andere onderwijskoepels dat doorlichtingsverslagen een informatieve bron kunnen zijn voor het maken van een bewuste schoolkeuze.

2.3. Beleving van doorlichtingsverslagen

Om in kaart te brengen hoe ouders een doorlichtingsverslag beleven, maken we gebruik van de literatuur omtrent feedbackacceptatie (Quintelier, A. Vanhoof, J. en De Maeyer, S. (2018), Ilgen et al., 1979, Brinko, 1993). Daaruit blijkt dat de mate waarin iemand feedback accepteert, afhangt van verschillende factoren. Hoewel dit onderzoek eerder ging over de acceptatie van een doorlichtingsronde door leerkrachten, proberen we deze theorie toch door te trekken naar de mate van acceptatie van een doorlichtingsverslag door ouders.

Volgens Quintelier et al. (2018) kunnen de aspecten van feedback worden opgedeeld in drie thema's. Allereerst spreekt men van een eerlijkheidsperceptie. Respondenten zullen de feedback in een doorlichtingsverslag eerder accepteren wanneer ze de bron van deze informatie geloofwaardig vinden. De respondenten vinden met andere woorden het werk van de onderwijsinspectie betrouwbaar en geloven in hun deskundigheid (Brinko, 1993). Onder betrouwbaarheid verstaan we de mate waarin een individu de intenties en motieven van de onderwijsinspecteur vertrouwt. De respondenten achten de inspecteurs in staat om nauwkeurige feedback te geven doordat ze een goed beeld hebben van de werkomstandigheden en daarnaast over voldoende kennis beschikken (Brimblecombe et al., 1995, Feddes en Linnehan, 1996). Daarnaast is binnen feedbackacceptatie de geloofwaardigheid van het verslag van belang. Het is daarbij belangrijk dat respondenten de doorlichting en het doorlichtingsverslag erkennen als een geldige en betrouwbare evaluatie (Kelchtermans, 2005). De respondenten moeten daarbij een doorlichting als eerlijk en transparant beschouwen (Nojaniet al.2012). Volgens Gustafsson et al. (2015) is de feedbackacceptatie hoger wanneer de onderwijsinspecteurs duidelijke verwachtingen stellen over de kwaliteit van het onderwijs. Ten slotte zijn er ook enkele belangrijke feedbackkenmerken, die maken dat respondenten feedback accepteren. Zaken als duidelijkheid, relevantie, specificiteit en constructiviteit zijn volgens Geddes en Linnehan (1996) en Ilgen et al. (1979) belangrijke kenmerken bij feedbackacceptatie. Ilgen et al. (1979) stellen daarnaast wel dat positieve feedback vrijwel altijd zonder uitzondering wordt geaccepteerd, tegenover negatieve feedback. Bij negatieve feedback neemt de feedbackacceptatie eerder toe wanneer de bron als geloofwaardig wordt ervaren (Ilgen et al.1979, Kluger & DeNisi, 1996).

Na het lezen van een doorlichtingsverslag, kunnen ouders een reactie vertonen. Deze reacties, in de vorm van Choice, Voice en Exit (Ogowa, 1997), worden toegelicht in de volgende delen.

2.4 Schoolkeuzeprocessen: Choice

Eén van de mogelijke acties die ouders als stakeholder binnen het onderwijs kunnen ondernemen, is het maken van een schoolkeuze. Binnen het model van Ogowa (1997) kunnen we de schoolkeuze van ouders plaatsen onder Choice. Onder Choice valt ook het aanbod van beschikbare scholingsopties, verschillende schooltypen of door nieuwe leermodellen. Een beperking hierop zou kunnen zijn dat er een beperkt aanbod is van verschillende soorten onderwijsvormen, waardoor Choice al voor een deel aan banden wordt gelegd (Miliband, 2006).

Binnen het Vlaamse onderwijs spreken we van vrijheid van onderwijs. Daardoor zijn ouders vrij in hun schoolkeuze en mogen ze eventueel hun kinderen thuis- of privéonderwijs geven (Valcke, Standaert 2018). Het kiezen van een geschikte school is voor ouders een complex besluitvormingsproces, waarbij scholen onderling in concurrentie kunnen staan met elkaar (Karsten, Ledoux, Roeleveld, Felix, & Elshof, 2003). De kwaliteit van het onderwijs zou door de vrijheid van onderwijs verbeterd kunnen worden: ouders kiezen betere scholen waardoor slechtere scholen gedwongen worden te verbeteren of te verdwijnen (Waslander & Pater, 2017). “Zeer zwakke” scholen zorgen ervoor dat ouders hun kinderen naar een andere school sturen, maar het grootst aantal ouders blijkt niet te veranderen van school in zo’n geval (Howell & Peterson, 2006).

Ondanks het belang van een weldoordachte schoolkeuze, lijken ouders zich niet steeds te baseren op educatieve kenmerken of de kwaliteit van het onderwijs. Wanneer ouders inderdaad minder belang hechten aan educatieve waarden, zullen ook scholen gestimuleerd worden in het benadrukken van prestaties die niet van educatieve aard zijn (Schneider & Buckley, 2002). Wanneer dit fenomeen op grote schaal plaatsvindt, kan het een nadelige invloed uitoefenen op de algemene kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast zien we binnen het onderzoek van Buckley (2007) ook dat ouders die een doordachte schoolkeuze maken (Choice) meer actief worden (Voice) op de school van hun kinderen.

Het keuzeproces van ouders kan volgens Ball, Bowe & Gewirtz (1995) opgevat worden in twee fasen. Bij de eerste stap gaan de ouders vaak impliciet en onbewust een keuze maken. Ouders stellen een shortlist op van scholen die in aanmerking komen om hun kinderen naar toe te sturen. Vaak is deze gebaseerd op de lokale hiërarchie van scholen. De tweede stap houdt in dat ouders een meer bewuste keuze gaan maken. Uit het onderzoek van Waslander, Pater & Van der Weide (2010) blijkt dat binnen deze tweede stap het keuzeproces van ouders slechts ten dele gebaseerd is op rationale

besluitvorming en dat vooral sociale en culturele factoren een rol spelen bij het maken van een schoolkeuze door ouders.

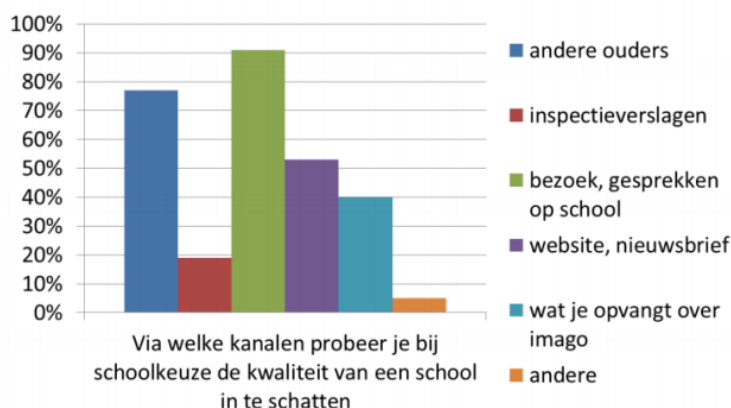
Binnen de onderzoeken van Creten et al. (2000), Rijnen (2007) en Herweijer & Vogels (2004) zien we dat onderwijskwaliteit een belangrijke rol speelt binnen een schoolkeuzeproces. Toch nemen factoren als comfort, aanwezigheid van opvang, sociale factoren en aanwezigheid van sportactiviteiten vaak de bovenhand in een schoolkeuzeproces (Schneider & Buckley, 2002).

Onderzoek naar schoolkeuze (GO! Onderwijs, 2012) heeft aangetoond dat ouders zelden gepubliceerde informatie gebruiken als het primaire motief voor hun schoolkeuze. Uit dit onderzoek blijkt dat ouders bij hun zoektocht naar een kwaliteitsvolle school zich vooral baseren op een bezoek of gesprekken op school, vervolgens door in gesprek te treden met andere ouders en op de derde plaats via de website of nieuwsbrief van de school.

“Ik weet dat het een goede school is als je van iemand hoort dat het een goede school is, als je iemand kent die er ook kinderen heeft.”
(GO! Ouders, 2012)

Binnen dit onderzoek geeft 20% van de respondenten aan dat ze informatie hebben gehaald uit inspectieverslagen om een schoolkeuze te kunnen maken. Er bleek geen verschil te zijn tussen de schoolkeuze voor een basisschool of secundaire school (GO! Onderwijs, 2012).

Kwaliteit inschatten bij schoolkeuze

Figuur 2. Kwaliteit inschatten bij schoolkeuze. Overgenomen van: GO! Ouders, 2012.

De studie van Dronkers & Veenstra (2001) toont aan dat ouders vaker geïnteresseerd zijn in schoolaspecten dan in inspectieresultaten. Inspectieresultaten worden echter wel gepubliceerd om ouders de mogelijkheid te geven om schoolkwaliteit te laten bijdragen bij de schoolkeuze die ze maken voor hun kind (Kogan & Maden, 1999).

Binnen het onderzoek van Reynolds (2016) geven ouders aan dat ze over meer kwaliteitsvolle informatie willen beschikken, voor ze een weloverwogen schoolkeuze kunnen maken. Wanneer ze niet over deze informatieve bronnen beschikken, voelen ouders hun schoolkeuze aan als een misleidende schoolkeuze. In Vlaanderen beschikken ouders over de online en openbaar te raadplegen doorlichtingsverslagen bij het maken van een schoolkeuze. Ook de Vlaamse overheid (2019) geeft aan dat ouders zich kunnen baseren op deze verslagen om een schoolkeuze te maken. Het is echter niet duidelijk of ouders zich bewust zijn van het bestaan van deze doorlichtingsverslagen.

2.5 Ouderbetrokkenheid: Voice

Naast het hebben van een vrije schoolkeuze (Choice), spreekt Ogowa (1997) ook van Voice. Binnen dit onderzoek staat Voice voor het hebben van een stem, waarbij ouders hun mening duidelijk laten horen in een schoolcontext, door o.a. aan ouderbetrokkenheid te doen. Uit onderzoek van Prins, Wienke & van Rooijen (2013) blijkt dat ouderbetrokkenheid stijgt. Het besef dat de samenwerking tussen ouders en leerkrachten een grote rol speelt bij de ontwikkeling van leerlingen, is toegenomen. Het is de taak van de school om hier te bewaken dat deze samenwerking goed verloopt en de focus te leggen op kwaliteitsverbetering (Prins, Wienke, & van Rooijen, 2013). Uit de studie van Fan en Chen (2001) blijkt dat ouderbetrokkenheid kan leiden tot betere schoolresultaten. Omdat we bovendien op scholen vertrouwen om sociale en maatschappelijke doelen te bereiken, is het belangrijk om de effecten van Voice van ouders in kaart te brengen. In vergelijking met Exit bevat het gebruik van Voice meer specifieke informatie over ontevredenheid, waardoor er een grotere mogelijkheid is om de kwaliteit te verbeteren (Hirschman 1970).

Hirschman (1970) maakt een onderscheid tussen individuele Voice en collectieve Voice. Binnen de context van een school, zien we individuele Voice in het focussen van ouders op het onderwijs van hun eigen kind en collectieve Voice in het actief overleggen van een groep van ouders en de school (zoals in een schoolraad of oudervereniging) (Dowding et al., 2000). Voice zorgt ervoor dat ouders platforms toegereikt krijgen om hun zorgen te uiten en hun ideeën te presenteren over hoe scholen verbeterd kunnen worden (Miliband, 2006). Van de geïnformeerde ouder of het schoolbestuur wordt verwacht dat het de school ter verantwoording roept door de inspectie-feedback te gebruiken om verbetering op specifieke gebieden (Voice) te eisen. Als er geen verbetering plaatsvindt, kunnen ouders hun kinderen naar andere scholen verplaatsen (Gustafsson et al. 2015).

Ranson, Martin & Vincent (2004) onderscheiden daarnaast vier vormen van Voice: (1) zwijgen; (2) praten/informeel overleg met leraren (bv. een telefoontje); (3) overleg/formeel contact (schriftelijk, vergadering); (4) 'storming' (boos, verontwaardigd, hun gelijk komen halen). Er bestaat een duidelijk onderscheid in de wijze van communiceren tussen verschillende ouders. Ouders met het meeste culturele kapitaal maken meer en beter gebruik van de communicatie om hun doel te bereiken. Hun aanpak sluit beter aan bij de institutionele praktijken op school. Scholen moeten daar veel meer rekening mee houden en open staan voor de stem van uiteenlopende oudergemeenschappen (McCullum, 1996). Daarnaast stelt Ofsted (2009) dat ouders zich vaak niet voldoende zelfzeker voelen om

tegen de ‘professionals’ op scholen in te gaan, zelfs al beschikken ze over volledige informatie, eventueel vanuit doorlichtingsverslagen.

Verhoeven et al. (2006) maakt duidelijk dat de communicatie tussen school en ouders zowel formeel of informeel kan zijn. ‘Formeel’ omvat communicatie omtrent diverse redenen zoals gedragsproblemen, leervorderingen en informatie. ‘Informeel’ omvat contacten buiten de school of aan de schoolpoort en heeft betrekking op gesprekken over ‘koetjes en kalfjes’ (Verhoeven et al., 2006). Een doorlichtingsverslag kan aanleiding geven tot meer communicatie of Voice tussen de school en ouders, zowel formeel als informeel.

Ook de Vlaamse Overheid spreekt van een belangrijke samenwerking tussen onderwijs en ouder, in het nieuwe decreet van het onderwijs spreekt men over hoge ouderbetrokkenheid met als doel de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren (Prins, Wienke, & van Rooijen, 2013, Vlaamse Regering, 2019). Vanuit het Departement Onderwijs werden scholen verplicht om vanaf het schooljaar 2010-2011 een engagementsverklaring op te stellen (Departement Onderwijs, 2009). Een belangrijk aspect binnen de engagementsverklaring is het partnerschap tussen ouders en de school. Communicatie is daarbij essentieel. De school moet aantonen dat zij stappen zet naar ouders en ook ouders moeten zich engageren om betrokken te zijn op school. *“De engagementsverklaring bevat wederzijdse afspraken tussen school en ouders, over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, individuele leerlingenbegeleiding en een positief engagement van de ouders t.o.v. de onderwijstaal.”* (DECREET 25 juli 2012 betreffende basisonderwijs, art. 37.3, 2012)

Uit het onderzoek van Hooge (2013) blijkt dat het belangrijk is dat de Voice van ouders wordt meegenomen binnen de evaluatie van een onderwijscontext. De Voice van ouders meenemen binnen een besluitvormingsproces, zien we ook terug binnen de nieuwe doorlichtingsvorm van de Vlaamse onderwijsinspectie, nl. *“Inspectie 2.0”* (Vlaamse Onderwijsinspectie, 2019). De Vlaamse onderwijsinspectie overlegt tijdens een inspectie met enkele ouders omtrent tevredenheid, bereikbaarheid van het team De Voice van ouders wordt ook opgenomen in het doorlichtingsverslag.

2.6 Exit

Binnen het model van Ogowa (1997), zien we Voice, Choice & Exit als gelijkwaardige componenten. Een combinatie van Voice en Choice versterkt beide concepten, minimaliseert de risico's van de onafhankelijke implementatie van één van beide en stimuleert de voordelen van het gebruik van beide (OECD, 2019). Voice zonder de kracht van Choice mist een motiverende kracht voor scholen om de zorgen van ouders en leerlingen aan te pakken. Klachten, die niet worden aangepakt, kunnen onvrede voeden met de educatieve ervaring. Bij Choice, zonder de focus van de Voice, loopt men het risico dat ouders scholen gaan verlaten in plaats van ze te verbeteren. We spreken hier ook wel over Exit.

Bij Exit zien we de mogelijkheid tot het verlaten van een onderwijscontext. Daarnaast wordt er via dit model een proces van vooruitgang en verbetering van een organisatie op gang gebracht aangezien concurrentie en klanten essentieel zijn in dit proces van kwaliteitsverbetering (Hirschman, 1970).

Onderzoek van Mascini (2017) toont aan dat de Voice van ouders de school stimuleert om de schoolprestaties van leerlingen te verbeteren. In het onderzoek komt naar voor dat Voice van ouders gelinkt kan worden aan de Exit-opties die ouders kunnen hebben (Le Grand, 2007). De Voice van ouders in school kan namelijk wijzen op een vroege waarschuwing voor scholen voor ouderlijke Exit, aangezien zowel Voice en Choice signalen door ouders kan zorgen voor het verbeteren van de schoolprestaties (Mascini, 2017). Onderzoek van DeAngelis (2017) toont aan dat hoe meer kinderen een ouder heeft ingeschreven voor de school naar keuze, hoe minder tevreden de ouder is. Daarnaast wordt ook waargenomen dat hoe langer een kind in een school zit, hoe minder tevreden ouders lijken te zijn. Ouders geraken in deze periode sneller gefrustreerd over bepaalde zaken.

3. Methodologie

In dit onderdeel bespreken we de methodologie van dit onderzoek. We starten met een beschrijving van de keuze voor het design van het onderzoek. Vervolgens gaan we dieper in op de selectie van de respondenten. Nadien lichten we het verloop van het afnemen van onze interviews toe. Tot slot bespreken we hoe we aan de slag zijn gegaan met onze data in het luik data-analyse.

3.1 Onderzoeksopzet

Om het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders en mate waarin een doorlichtingsverslag als bron van informatie kan gebruikt worden voor Choice-, Voice- en Exit-opties, werd geopteerd voor een kwalitatieve studie om in de diepte alles in kaart te brengen. Voor zover ons bekend is, is dergelijk onderzoek nog niet eerder gebeurd. Het betreft bijgevolg een exploratieve studie met voornamelijk beschrijvende onderzoeksvragen.

Volgens Denzin en Lincoln (2005) verleent kwalitatief onderzoek zich ertoe om verschijnselen te beschrijven en interpreteren. Volgens Boeije (2005) is het beschrijven, interpreteren en eventueel verklaren van betekenissen en gedragingen een belangrijk kenmerk van kwalitatief onderzoek. Smaling (1994) stelt dat kwalitatief onderzoek de uitgelezen methode is om diepgang in een fenomeen te onderzoeken.

Binnen dit onderzoek wordt er gewerkt met een 'verklarend design' of beschrijvende onderzoeksvragen (Mortelmans, 2013). Bij een verklarend design gaan we uit van een holistische aanpak. Dat wil zeggen dat het onderzoeksdesign in staat moet zijn om het onderzoeksonderwerp op een systematische, alomvattende en geïntegreerde manier te benaderen. Bij kwalitatief onderzoek neemt men de literatuur door om een stand van zaken te krijgen op het domein, om met een open geest het onderzoek verder te bestuderen. De bedoeling van dit onderzoek is niet om antwoorden te geven die generaliseerbaar zijn naar de populatie toe, maar eerder processen in diepte te begrijpen om een antwoord te krijgen op de probleemstelling (Mortelmans, 2013).

3.2 Selectie van de respondenten

3.2.1 Selectie

Voor dit kwalitatief, exploratief onderzoek werd er gezocht naar ouders wiens kinderen in een Vlaamse school zitten, zowel het basisonderwijs als het secundair onderwijs. De respondenten werden gekozen op basis van bepaalde eigenschappen. Met de sample techniek “Purposive sampling” beoogt men een zo groot mogelijke variatie tussen respondenten (van Zwieten & Willems, 2004). De variatie bevindt zich in het geslacht, leeftijd en werkveld van de ouders, ouders in het secundair onderwijs versus ouders in het basisonderwijs, dit om de data zo rijk mogelijk te maken. In januari 2020 zijn we gestart met het uitnodigen en informeren van onze respondenten. Via een oproep in twee Vlaamse scholen en een oproep in de sociale kring van de onderzoekers werd er gezocht naar respondenten die maximum drie jaar geleden een schoolkeuze hebben moeten maken, in de vorm van een inschrijving binnen een Vlaamse school. Er wordt gezocht naar respondenten voornamelijk uit de provincie Antwerpen en Oost-Vlaanderen wegens praktische overwegingen van de onderzoekers. Het doel en de tijdsduur van het semigestructureerd interview worden aangegeven bij de oproep.

3.2.2 Beschrijving van de sample

Het onderzoek werd gevoerd bij 20 respondenten. Volgens Cohen et al. (2000) is het belangrijk om tussen de 10 en 30 respondenten bij een kwalitatief onderzoek aan te houden om zo een goede steekproefomvang te hebben. De verhouding van de respondenten hierbij zijn 14 ouders die recent een schoolkeuze hebben moeten maken voor het basisonderwijs, vervolgens 2 ouders met een recente schoolkeuze omtrent het secundair onderwijs. Tot slot waren er 4 respondenten met een recente schoolkeuze in het basisonderwijs én het secundair onderwijs. De respondenten komen allemaal uit Vlaanderen, hierbij is de verhouding tussen de provincies: Oost-Vlaanderen: 5 ouders en Antwerpen: 15 ouders.

De respondentengroep bestaat uit mannen (n= 4) en vrouwen (n=16), met een leeftijd variërend tussen 27 en 52 jaar. Een overzicht van de respondentenkenmerken worden hieronder weergegeven in Tabel 1.

	Geslacht	Leeftijd	Diploma	Aantal kinderen	Leeftijd van de kinderen	Sector
Respondent 1	Vrouw	28	Bachelor	1	2,5	Overheid
Respondent 2	Man	29	Secundair onderwijs	1	2,5	Technische sector
Respondent 3	Man	32	Secundair onderwijs	1	3	Overheid
Respondent 4	Vrouw	33	Master	1	3	HR
Respondent 5	Vrouw	33	Bachelor	2	2,5, 6	Onderwijs
Respondent 6	Man	33	Bachelor	2	2,5, 6	Overheid
Respondent 7	Vrouw	33	Secundair onderwijs	1	3	Werkloos
Respondent 8	Man	31	Secundair onderwijs	1	3	Transport
Respondent 9	Vrouw	42	Bachelor	1	7	Onderwijs
Respondent 10	Vrouw	42	Bachelor	3	8, 13, 14	Onderwijs
Respondent 11	Vrouw	34	Bachelor	2	8, 11	Onderwijs
Respondent 12	Man	27	Secundair onderwijs	3	1, 2,5, 4	Technische sector
Respondent 13	Vrouw	28	Secundair onderwijs	3	1, 2,5, 4	Zorg
Respondent 14	Vrouw	52	Secundair onderwijs	2	16, 22	Zorg
Respondent 15	Vrouw	39	Bachelor	4	3, 7, 9, 12	Onderwijs
Respondent 16	Vrouw	40	Master	2	8, 10	Culturele sector
Respondent 17	Vrouw	51	Secundair onderwijs	4	14, 23, 24, 29	Technische sector
Respondent 18	Vrouw	45	Bachelor	2	11, 13	Onderwijs
Respondent 19	Vrouw	41	Bachelor	3	7, 9, 12	Bediende
Respondent 20	Vrouw	42	Master	2	9, 12	Bediende

Tabel 1: Respondentenkenmerken

3.3 Dataverzameling

In de periode van februari/ maart 2020 werden de interviews afgenomen bij twintig respondenten. Om de dataverzameling uit te voeren werd er een interviewleidraad opgesteld, om nadien te starten met het afnemen van interviews. Binnen kwalitatief onderzoek is het afnemen van semigestructureerde interviews veel voorkomend (Flick, 2007). Een semigestructureerd interview is een individueel, formeel vraaggelicht gesprek met verschillende respondenten, waarbij de vragen, het thema en de volgorde van deze vragen reeds op voorhand zijn vastgesteld. De interviewer is echter vrij om af te wijken van deze vastgelegde vragen, alsook van de volgorde van de vraagstelling, afhankelijk van het gesprek (Baarda et al., 2005; Mortelmans, 2007). De vraagstellingen worden immers beïnvloed door de respondent en het verloop van het interview (Baarda et al., 2005). Door te kiezen voor een semigestructureerd interview krijgen de respondenten enerzijds voldoende ruimte voor hun eigen inbreng, anderzijds worden vragen en thema's aangereikt waardoor het interview kan gestuurd worden door de onderzoeker.

De deelnemende respondenten werden voor de afname van het interview voldoende geïnformeerd over de opzet van het interview en het verloop van het onderzoek. Informed consent werd toegepast, door de richtlijnen over het onderzoek en de werking van het onderzoek weer te geven. De toestemming van de respondenten werd altijd gevraagd, vooraf het afnemen van de interviews (Friele, 2007).

Binnen de eerste interviewfase wordt er getracht een zicht te krijgen op het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders. Indien ouders een doorlichtingsverslag hebben gebruikt bij het maken van een schoolkeuze, wordt er doorgevraagd over de manier waarop ze het doorlichtingsverslag hebben gebruikt.

Na de eerste interviewfase worden er aan de ouders twee anonieme doorlichtingsverslagen gegeven. De interviewer overloopt de structuur van het doorlichtingsverslag met de respondent (Bijlage 1: interviewleidraad, regel 84 tot 92). De ouders krijgen vijftien minuten om deze doorlichtingsverslagen door te nemen. De doorlichtingsverslagen worden ingekort, ter bevordering van de focus van het interview (zie ook bijlage 2 en 3).

Na het doorlezen van de verslagen, worden de ouders bevraagd over de inhoud van het doorlichtingsverslag. Er wordt onderzocht of ouders vertrouwen hebben in de resultaten van dit verslag en of het verslag voldoende relevant en duidelijk is door de ogen van een ouder. Tevens wordt er gepolst naar beslissende factoren uit het doorlichtingsverslag bij het maken van een schoolkeuze. Ten slotte wordt er aan de ouders gevraagd of er factoren binnen het doorlichtingsverslag zouden zijn waardoor zij meer aan Voice zouden doen: zouden ouders de school aanspreken na het lezen van dit verslag? En zijn er factoren binnen het doorlichtingsverslag waardoor de ouders zouden kiezen voor de Exit-optie?

De duurtijd van het interview bedraagt ongeveer 15 tot 25 minuten. Daarnaast werd er ook telkens de toestemming van elke respondent gevraagd om het interview op te nemen. In de periode februari/maart 2020 werden de interviews getranscribeerd. Van elk interview werd een audio-opname gemaakt en ieder interview werd letterlijk uitgeschreven. Een voorbeeld van een volledig getranscribeerd interview kunt u vinden in bijlage 4.

Om de externe validiteit en betrouwbaarheid binnen dit onderzoek zo groot mogelijk te houden, kiezen de onderzoekers ervoor om drie testinterviews samen af te nemen. Op deze manier is de reproduceerbaarheid van de afgenomen interviews zo groot mogelijk en wordt de kans op onderzoeksfouten zo klein mogelijk gehouden. De interviews worden door de onderzoeker meermaals beluisterd en getranscribeerd om analyses in Nvivo mogelijk te maken. Daarnaast werd er ook een member check uitgevoerd, door de codeboom bij te sturen en te herwerken met de medeauteur van dit onderzoek. Op deze manier wordt de interne validiteit van het onderzoek vergroot (Swanborn, 2000).

3.4 Data-analyse

Vanaf maart 2020 werd de data geanalyseerd en gecodeerd via het programma Nvivo 12. Voor de analyse werd het softwarepakket QSR Nvivo12 gebruikt en werden de richtlijnen van Mortelmans (2011) gevolgd. Naast het afnemen van het interview is het zelf transcriberen één van de eerste vormen om kennis te maken met de data. Hierdoor krijgt de onderzoeker zicht op het geheel (Mortelmans, 2013).

De onderzoeksvragen werden bij de start van het coderen verdeeld onder de onderzoekers. Onderzoeksvraag 1 en 2 werden door onderzoeker 1 gecodeerd, onderzoeker 2 ging met onderzoeksvraag 3 aan de slag. Daarnaast werd er ook voor gekozen om extra in te zetten om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid te berekenen, door het hercoderen van het stuk rond de invloed op Choice. Dit deel werd door de beide onderzoekers gecodeerd, geanalyseerd en gerapporteerd. Op deze manier wordt de interne validiteit van het onderzoek vergroot (Swanborn, 1996).

De namen van de deelnemers werden geanonimiseerd door ze een nummer toe te kennen. Door het verloop van het proces helder te omschrijven en reproductie mogelijk te maken, wordt de externe betrouwbaarheid gewaarborgd (Mortelmans, 2013).

Bij de eerste fase van het coderen is een verticale analyse toegepast. Hierbij is er individueel per respondent gecodeerd. De codeboom is opgesteld op basis van het theoretisch kader, die tijdens de verwerking van de data werd aangevuld. Een voorbeeld van de codeboom is te vinden in bijlage 5. (Miles & Huberman, 1994). Het coderen van OV1 en OV3 verliep op een deductieve wijze, op basis van de theorie werden concepten vastgesteld en werden deze uit onze data gehaald. Doorheen het verzamelen van onze data kregen we zicht op de rijkheid hierin. Door het interview open te coderen, worden de concepten Voice, Choice en Exit gedefinieerd en aan de hand van de data worden de kenmerken en dimensies ervan ontdekt die relevant zijn om een antwoord te bieden op de onderzoeksvragen (Mortelmans, 2013). Vervolgens werd er axiaal gecodeerd waarbij codes met elkaar vergeleken worden om te komen tot overkoepelende codes of concepten (Mortelmans, 2013). Binnen deze horizontale analyse gingen we de verschillende of gemeenschappelijke patronen tussen de respondenten analyseren (Swanborn, 2000). Op basis van de rijkheid van de data werd er beslist een extra onderzoeksvraag in ons onderzoek op te nemen. De onderzoeksvraag (OV2) gaat over hoe de aspecten van het doorlichtingsverslag door ouders werden beleefd. Deze onderzoeksvraag werd op een open manier gecodeerd en verwerkt door de onderzoekers. Er werd een zeer beperkt

theoretisch kader aan gekoppeld, aangezien er weinig wetenschappelijke bronnen geraadpleegd konden worden omtrent dit specifieke thema. Er werd vertrokken vanuit de data om hieruit bepaalde patronen vast te stellen, we hanteren hier een inductieve manier om de data te analyseren. Om een eerste zicht te krijgen op de perceptie van ouders omtrent een doorlichtingsverslag, werd een word-frequency query gedraaid (Bijlage 6). Omdat er een zeer beperkt theoretisch kader beschikbaar is, is dit een goede manier om een eerste keer kennis te maken met de data.

4. Onderzoekresultaten

In wat volgt bieden we een antwoord op de drie vooropgestelde onderzoeksvragen. We onderzochten of ouders gebruik maken van doorlichtingsverslagen en indien ja, op welke manier (OV1), hoe ouders een doorlichtingsverslag beleven (O2) en in welke mate een doorlichtingsverslag een bron van informatie kan zijn voor de Choice, Voice en Exit van ouders (OV3).

4.1. Het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders en de manier waarop

Om het huidige gebruik van doorlichtingsverslagen en de manier waarop ouders op dit moment gebruikmaken van een doorlichtingsverslag na te gaan (OV1), werden ouders bevraagd omtrent hun huidige ervaringen met doorlichtingsverslagen.

Daarbij gaven slechts twee ouders aan dat ze gebruik hebben gemaakt van een doorlichtingsverslag bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind. Bij beide respondenten ging het over de schoolkeuze voor het basisonderwijs. De respondenten gaven aan dat hun onderwijservaring hier waarschijnlijk de reden voor is. Er is daarnaast wel een verschil op te merken in de manier waarop beide ouders het doorlichtingsverslag gebruikt hebben: ze hechten beide niet evenveel belang aan het verslag. Uit de antwoorden van respondent 9 blijkt dat deze ouder moeite heeft met het doorlichtingsverslag als schoolkeuzemiddel omdat zij de eerlijkheid moeilijker kan inschatten en daarom dus de voorkeur geeft aan informele gesprekken als doorslaggevende factor bij een schoolkeuze. Respondent 15 vindt een doorlichtingsverslag wel een eerlijke reflectie van de werkelijkheid en heeft het doorlichtingsverslag gebruikt als bevestiging van de reeds gemaakte schoolkeuze.

De meeste ouders (n=18) hebben dus geen doorlichtingsverslag gebruikt bij het maken van een schoolkeuze. De redenen hiervoor waren terug te brengen in drie categorieën. Dertien ouders gaven aan dat ze niet wisten wat een doorlichtingsverslag was. Acht ouders wisten wel dat scholen werden doorgelicht. Vaak wisten ze dit vanuit hun eigen ervaring als schoolgaand kind. De ouders wisten echter niet dat er een openbaar, online te raadplegen doorlichtingsverslag volgde of dat ze dit vrij konden raadplegen.

“... Ik weet niet of ik dat zomaar van een andere school kan gaan bekijken. Ik dacht: als ge in die school zit, kan ik wel naar de directie gaan ofzo. En dan vragen naar dat verslag. Maar ik weet niet dat dat ergens openbaar ofzo staat.” (Respondent 6, 42-44)

Twee ouders, die wel van het bestaan van een doorlichtingsverslag op de hoogte waren, gaven aan dat ze niet wisten dat dit verslag gebruikt kon worden als een schoolkeuze-instrument.

Ze waren niet op de hoogte dat de informatie die zich in een verslag bevindt, gebruikt kon worden om informatie in te winnen over een toekomstige school. De ouders geven, naar eigen zeggen, aan dat je een doorlichtingsverslag van een school pas kan raadplegen wanneer je was ingeschreven op de school zelf.

“... Ik weet dat van de doorlichting op onze eigen school, maar ik wist niet... Ik heb nooit niet de intentie gehad, geen enkele school ... Zelfs niet toen ik mijn eigen kinderen in mijn eigen school inschreef .. Dat wist ik gewoon niet ... Ik wist zelfs niet dat wij dat mochten inlezen ... “
(Respondent 10, 18-20)

Daarnaast waren er ook drie ouders die wel op de hoogte waren van het bestaan van een doorlichtingsverslag, maar dit instrument niet hebben gebruikt omdat hun schoolkeuze al vastlag door andere factoren, zoals nabijheid, opvang en eigen ervaringen.

“Omdat de schoolkeuze al vastlag. We wisten dat het een goede school is via mond-op-mond reclame. Dus door te praten met mijn zus en ... “
(Respondent 11, 15-16)

De ouders die geen doorlichtingsverslag gebruikten als bron van informatie bij het maken van een schoolkeuze (n=18), gaven aan dat ze eerder gebruik maakten van andere bronnen, zoals: informele contacten of mond-aan-mondreclame desbetreffende de school (n=10), infoavonden en rondleidingen (n=8) en de website van de school (n= 8).

Slechts zes ouders geven aan dat ze weten waar ze een doorlichtingsverslag terug kunnen vinden. Deze ouders rapporteren dat dit verklaard kan worden door hun beroepsachtergrond in het onderwijs.

4.2 Percepties van ouders over doorlichtingsverslagen

Om een antwoord te vinden op de tweede onderzoeksvraag, werd achterhaald welke percepties ouders hebben over het doorlichtingsverslag in het algemeen. Dit om een beeld te scheppen van het potentieel dat zich in een doorlichtingsverslag, volgens ouders, bevindt. Er werd dieper ingegaan op wat ouders (on)duidelijk vinden in een doorlichtingsverslag. Tevens werd er gekeken naar het belang dat ouders hechten aan de informatie die zich bevindt in een doorlichtingsverslag: geloven de ouders het advies dat een doorlichtingsverslag formuleert en hebben ze vertrouwen in het werk van de onderwijsinspectie?

Op dit moment in het interview, krijgen de ouders de tijd om twee anonieme doorlichtingsverslagen in te kijken en door te lezen. Na het bekijken van deze twee doorlichtingsverslagen, werd er dieper ingegaan op de beleving van ouders omtrent doorlichtingsverslagen.

4.2.1 Feedbackkenmerken

Om te achterhalen hoe ouders een doorlichtingsverslag beleven, werden ze eerst bevraagd over de feedbackkenmerken van het verslag. Daarbij werd er eerst naar de lay-out van het verslag gekeken. Er werd gepeild naar het gebruik van grafieken, (tussen)titels en algemene opbouw van het verslag.

Alle bevraagde ouders (n=20) geven aan dat ze de lay-out van een doorlichtingsverslag duidelijk vinden. Ze benoemen hierbij de grafiek die zorgt voor een visuele duidelijkheid. Een voorbeeld van de grafiek hiervan is terug te vinden in de doorlichtingsverslagen in bijlage 2 en omvat een spinnenwebvorm met kleurtjes. Daarbij staat blauw voor 'overstijgt de verwachting', groen voor 'naar verwachting', oranje voor 'benadert de verwachting' en rood 'beneden verwachting'.

Daarnaast benoemen ook vijftien ouders het kleurgebruik en de duidelijke legende als een groot voordeel. Dit maakt dat ouders in één oogopslag zich een beeld kunnen vormen van een school.

“Wat op zich al belangrijk is en dat is al een stukje een ondersteuning voor mensen die het vakjargon niet zo vertrouwd zijn, die werken met een cirkelvoorstelling waarin bepaalde domeinen inzitten en waar kleuren aangegeven worden en dat geeft visueel direct een heel goed beeld van hoe dat die school scoort voor dat specifiek item of dat specifiek onderdeel van de doorlichting ...”

(respondent 18, 120-124)

Ook over de structuur zijn de meeste ouders erg tevreden. Ouders geven aan dat ze belangrijke zaken, zoals het advies en bepaalde onderdelen, snel kunnen terugvinden. Daarnaast vinden ze, naar eigen zeggen, de inleiding erg handig in gebruik. Wanneer je extra informatie zoekt over een bepaalde inhoud kan je die, volgens de ouders, snel en overzichtelijk terugvinden. Daarnaast vinden ouders dat ze in de toelichting een duidelijk beeld krijgen van de werking van een onderwijsinspectie.

Ondanks de heldere structuur, geven de meeste ouders (n=17) geven aan dat ze moeite hebben met het woordgebruik. Ze vinden de inhoud van het verslag vaak moeilijk begrijpelijk en erg vaag. De ouders geven aan dat ze moeite hebben met vakspecifieke termen, zoals 'gevalideerd doelenkader' en 'kwaliteit borgen', omdat dit volgens hen geen alledaagse woorden zijn. Ze hebben moeite met het begrijpen van de inhoud, omdat ze vaak niet weten wat de onderwijsinspectie bedoelt.

“Gewoon soms de woorden. Het taalgebruik is soms iets te ... Ik kon mij moeilijk blijven concentreren, omdat er elke keer een woord was waarvan ik niet goed wist wat ze ermee bedoelden.

En dan was ik afgehaakt. Ik vind dat zo zwaar om te lezen ...”

(Respondent 13, 42-44)

Ouders met een achtergrond in het onderwijs (n=5) geven aan dat ze het vakjargon, opgenomen in een doorlichtingsverslag, duidelijk vinden. Deze ouders geven aan dat ze de specifieke termen begrijpen en dat het verslag in een begrijpbare taal is opgesteld.

4.2.2. Geloofwaardigheid van het verslag

Enkele ouders (n=6) stellen zich de vraag of een doorlichtingsverslag niet eerder een momentopname is. Drie leerkrachten of beleidsmedewerkers (n=3) geven aan dat ze vanuit hun eigen ervaring weten dat er last minute nog zaken worden aangepakt wanneer een school weet dat er een doorlichting volgt.

“... ik ken dat vanuit mijn eigen school ook wel. Scholen weten ook op voorhand wanneer ze inspectie krijgen. De ervaring leert dus dat ze hier ook wel naartoe werken en snel bepaalde zaken in orde zullen maken ...” (Respondent 11, 72-74)

Ook ouders zonder een onderwijsachtergrond geven aan dat ze merken dat scholen vaak veel voorbereiden wanneer ze weten dat er onderwijsinspectie volgt. Daarnaast geven enkele ouders aan dat de onderwijsinspectie maar een beperkt beeld van de school krijgt, doordat ze maar met enkele leerlingen praten. Daarnaast vinden ze het raar dat de school zelf mag kiezen welke leerling en ouders ze op gesprek sturen met de onderwijsinspectie.

“Elke toetsing is een momentopname hé, natuurlijk zijn er een aantal dingen die zo tijdens een inspectieweek gebeuren en die zitten dan in de momentopname ... “(Respondent 18, 207-208)

Daarnaast hechten twee ouders veel belang aan het verslag, omdat het een document is dat wordt opgesteld door de Vlaamse Overheid. Deze ouders hechten belang aan de instelling die zo'n verslag opmaakt en een onderwijsinspectie uitstuurt. Dit geeft aan dat deze ouders nog steeds geloof hebben in een formele structuur zoals een overheid.

“Ik heb er wel vertrouwen in omdat er staat, bijvoorbeeld, ‘onderwijsinspectie Vlaamse overheid’ ... Ik heb daar wel vertrouwen in. Gewoon omdat dat dan vanuit de overheid wordt gestuurd ... Geloof ik het wel ... “(Respondent 12, 95-97)

Zestien ouders geloven in het advies dat een doorlichtingsverslag formuleert. Ze geloven dat het verslag een eerlijke reflectie is van de werkelijkheid. Daarbij geven ze zaken aan dat de onderwijsinspectie een team vormt en dat een doorlichtingsverslag niet de perceptie is van één persoon. Daarnaast geloven ouders er ook wel in dat de echte fouten wel zullen opgemerkt worden door de onderwijsinspectie. De meeste ouders geloven ook in de professionaliteit van de onderwijsinspectie.

Daarnaast tonen twaalf ouders aan dat ze veel waarde hechten aan het werk van de onderwijsinspecteurs. Ze geloven erg in het feit dat de inspecteurs in veel scholen komen, dus daardoor de geknipte personen zijn om scholen te kunnen vergelijken.

“Ik ga er vanuit de mensen die ze aannemen voor die job da die mensen gewoon hun job goed moeten doen... euhm ja... ik ga er van uit dat de overheid de juiste persoon daarvoor aanneemt om het te doen en niet iemand die zijn eigen mening... euhm die echt gewoon objectief er naar kan kijken. “

(Respondent 4, 196-200)

Enkele ouders stellen zich de vraag of de juiste conclusies wel uit een doorlichtingsverslag komen. Ze trekken het advies in vraag omdat ze niet weten hoe een onderwijsinspectie tot stand komt. Daarnaast vragen ze zich af over welke tijdsspanne een doorlichting wordt gemeten en hoeveel keer ze in de verschillende klassen gaan observeren. Zes ouders stellen zich de vraag in hoeverre deze beoordeling voldoende objectief is. De onderwijsinspectie blijft in hun ogen altijd menselijk, dus stellen deze ouders zich de vraag in hoeverre het verslag een eerlijke reflectie is en niet beïnvloed werd door hun humeur of persoonlijke voorkeuren op een school. Een enkele ouder spreekt ook over 'vriendjespolitiek', waarbij de leerkrachten en onderwijsinspectie onder een hoedje spelen.

“Die mensen doen hun job wel en die hebben wel er een idee over, denk ik. Maar ik denk dat dat ook weer afhangt van wat voor personen dat dat zijn é. Ge krijgt bepaalde personen binnen, de een vindt dat belangrijk, den andere vindt dat belangrijk ... En als die soort persoon dan op uw school komen, dan ja ... Geven die hun mening maar of dat dat ... Ik denk als er dan iemand anders zou komen, dat die er misschien wel wat anders over zou kunnen denken.” (Respondent 9, 70-74)

Daarnaast geloven enkele ouders ook niet dat leerkrachten altijd even eerlijk zijn. Ze geloven dat één verslag niet alle leerkrachten kan beoordelen, want dat er volgens hen altijd wel één leerkracht tussen zit die het anders aanpakt dan de andere leerkrachten. Ook geloven ze dat de leerkrachten zenuwachtiger gaan zijn, waardoor de dynamiek van de lessen toch anders is dan tijdens de rest van het schooljaar.

4.3 Choice-, Voice- en Exit-opties van ouders

Voor de derde onderzoeksvraag onderzochten we in welke mate een doorlichtingsverslag een bron van informatie kan zijn voor de Choice, Voice en Exit van ouders. Elk onderdeel wordt vervolgens apart besproken.

4.3.1 Choice van ouders

Om te achterhalen op welke manier ouders een doorlichtingsverslag zouden gebruiken bij het maken van een schoolkeuze, werd er gekeken naar het toekomstig gebruik van het verslag. Alle ouders (n=20) zouden dit verslag in de toekomst gebruiken om tot een schoolkeuze te komen. Er is echter een verschil op te merken in de manier waarop ouders dit verslag zouden gebruiken. We onderscheiden ouders die:

- het verslag zouden gebruiken als informatieve bron (n=14)

- het verslag zouden gebruiken als aanvulling op elders vergaarde informatie (n=8)
- het verslag zouden gebruiken om een beeld krijgen van mogelijke schoolopties (n=3)
- het verslag zouden gebruiken als bevestiging van de reeds gekozen school (n=2)
- het verslag zouden gebruiken als doorslaggevende factor bij twijfel tussen scholen (n=4)

Bij de **eerste categorie** geven veertien ouders aan dat ze het verslag in de toekomst bij het maken van een schoolkeuze als informatieve bron zouden gebruiken. Ouders zouden de informatie uit het verslag lezen en meenemen in hun schoolkeuzeproces. Deze informatie zouden ze naast elders vergaarde informatie (zoals: schoolwebsite, informele contacten, schoolbezoek,...) leggen, om zo een weloverwogen keuze te kunnen maken.

“Ik vind dat wel ja, om gewoon nog een extra ... Ik zeg niet dat dat een doorslaggevende factor gaat zijn, maar om ... om gewoon nog extra informatie, die je anders toch niet krijgt als je gewoon maar eens een dag gaat kijken.” (Respondent 7, 168-170)

Bij de **tweede categorie** zouden ouders het verslag gebruiken als aanvulling op elders vergaarde informatie. Acht ouders zouden het doorlichtingsverslag willen gebruiken als vergelijkende factor na de raadpleging van andere bronnen, zoals informele contacten en een schoolbezoek.

“Ik denk dat ik ook altijd wel veel belang zou hechten aan ik zeg het de kindjes die er al zitten, de ouders die er al schoolgaande kinderen hebben. Ook een aantal leerkrachten die ik al ken en wat hun ervaring over het lerarenkorps was dan. Ik denk dat die ervaringen voor mij nog wel meer zouden doorwegen dan dingen die ik in een verslag zou lezen.” (Respondent 5, 149-152)

Slechts drie ouders geven aan dat een doorlichtingsverslag andere informatie bevat dan andere informatieve bronnen, zoals een schoolbezoek. Deze ouders stellen dat ze met het bekijken van een schoolwebsite of bezoeken van een school niet alle informatie kunnen vergaren en vinden het zodoende fijn om nog een extra bron van informatie te vinden in het doorlichtingsverslag.

De **derde categorie** geeft weer dat ouders het verslag gebruiken om een beeld krijgen van mogelijke schoolopties. Ouders (n=3) gebruiken het doorlichtingsverslag bij het maken van een schoolkeuze om een beeld te krijgen van verschillende mogelijkheden qua scholen in de buurt. De ouders zouden het doorlichtingsverslag willen raadplegen om meer informatie te vergaren over potentiële scholen, nog voor ze een school hebben bezocht.

“Ja, of als ge niet goed weet ... Maar ja, nu hebt ge ook wel veel met dat aanmeldingssysteem en dan moet ge ze opeens toch nog naar een andere school sturen, dat ge niet goed kent. En als ge dan weet dat er zoiets bestaat als zo'n verslag, dan kunde al eens gemakkelijker een keuze maken, denk ik.” (Respondent 13, 121-124)

Enkele ouders (n=3) geven aan dat ze vermoeden dat een doorlichtingsverslag een steeds belangrijker gegeven gaat worden, met het aanmeldsysteem van schoolkeuze dat opkomt in verschillende steden en gemeenten. Deze ouders geven aan dat ze niet altijd de kans hebben om alle scholen te bezoeken en vinden een doorlichtingsverslag dan wel een handig hulpmiddel om ook andere scholen in de buurt te leren kennen.

Categorie vier toont aan dat ouders het verslag gebruiken als bevestiging van de reeds gekozen school. Twee ouders rapporteren dat ze het doorlichtingsverslag zouden gebruiken in de toekomst als bevestiging van een reeds gemaakte schoolkeuze. Ze willen hierbij hun ervaringen, die ze opdoen door scholen te bezoeken of met personen over de school te praten, aftoetsen aan een objectief document. De ouders geven aan dat hun schoolkeuze echter al gemaakt is.

“Lijkt me wel handig, dat ge ook eens naar uw eigen school kunt gaan zien. Van waar staan die eigenlijk, heb ik eigenlijk wel een juiste keuze gemaakt?” (Respondent 12, 64-65)

Tot slot bij **categorie vijf** gebruiken ouders het verslag als doorslaggevende factor bij twijfel tussen scholen. Daarnaast zouden vier ouders het doorlichtingsverslag willen gebruiken als doorslaggevende factor bij twijfel tussen twee of meer scholen, om zo toch een weloverwogen keuze te kunnen maken.

“Als er verschillende scholen zijn waartussen getwijfeld wordt, bijvoorbeeld drietal scholen, en ge vindt die evenwaardig en ge gaat dan het doorlichtingsverslag lezen, dan kan dat wel doorslaggevend zijn om te zeggen: die heeft mijn voorkeur.” (Respondent 1, 117-119)

4.3.2 Voice van ouders

Om de Voice van ouders in kaart te brengen na het lezen van een doorlichtingsverslag bekijken we eerst de vormen van Voice die de ouders gebruiken na het lezen van een doorlichtingsverslag en welke redenen ze aanhalen om hun Voice te gebruiken of niet. Tot slot geven we weer wie de ouders zouden aanspreken op school na het lezen van het verslag.

In dit onderdeel bespreken we de **vormen van Voice** volgens de opdeling van Ranson et al. (2004): zwijgen, informeel overleg, formeel contact en storming. Tot slot geven we ook de collectieve Voice weer volgens Hirschman (Dowding et al., 2000).

1. Zwijgen

Uit de interviews blijkt dat de grootste groep van ouders (n= 11) niet zou reageren na het lezen van een doorlichtingsverslag. Ouders zouden er niet dieper op ingaan. Wat vooral opvalt, is dat ouders met een bachelor of secundair diploma de grootste groep is die niet zou reageren op een doorlichtingsverslag. De ouders geven hier ook verschillende redenen voor aan waarom ze hun voice op school niet willen gebruiken. De voornaamste redenen die de ouders aanhalen, zijn dat ze niet vinden dat ouders de juiste personen zijn om te reageren op zo'n verslag. Indien alles goed gaat met het welbevinden van hun kind op school, dan zien ouders hier geen reden om de school aan te spreken, ook al zou een doorlichtingsverslag niet gunstig zijn.

“En zolang dat ge zelf geen problemen waarneemt, met de dagelijkse schoolgang van uw kind, vind ik niet dat ze dat per se naar de ouders moeten communiceren.” (Respondent 1, 148-149)

Ouders halen ook aan dat ze van de school verwachten om actief met de feedback van de onderwijsinspectie aan de slag te gaan. Er wordt verwacht als er tekortkomingen zijn of feedback dat de school in staat is om deze te integreren, zonder dat de ouders daar extra commentaar op moeten geven.

“Nee, ik denk dat de school eerst kans moet krijgen zelf te werken aan de tekortkomingen.”(Respondent 11, 105)

“Dat lijkt mij logisch dat een school zelf zorgt .. Dat is eigenlijk een soort bedrijf é. Ge moet zorgen dat dat een goede naam heeft en dat ... Dat ge uw job doet é.”(Respondent 12,138-139)

De ouders geven in beperkte mate aan dat ze zichzelf persoonlijk niet in staat achten om te reageren op een doorlichtingsverslag. Ze voelen zich niet zeker genoeg om te reageren op een doorlichtingsverslag en de school daarover aan te spreken.

“Niet uw taak, niet uw bevoegdheid, ja. Ik denk dat ik daar niet... Ik kan dat wel gaan zeggen van: zie, jullie scoren daar niet goed op, doet daar iets aan. Maar wat gaan die tegen mij ... Precies of die gaan naar mij luisteren.”(Respondent 13,146-148)

Daarnaast zien we dat ouders wel willen reageren als er persoonlijke factoren worden gekoppeld aan het welbevinden van het kind. Ouders halen wel aan dat ze nooit enkel op basis van een doorlichtingsverslag alleen hun stem zouden laten horen. Er is nood aan nog andere factoren om effectief stappen te ondernemen. Het doorlichtingsverslag dient als extra hulpmiddel om de vermoedens van de ouders te bevestigen of als ondersteuning om de school met de neus op de feiten te drukken.

2. Informeel overleg

In beperkte mate (n=8) geven ouders aan om de school terloops aan te spreken. De ouders zouden dit doen om geen grote stappen te ondernemen en om een eerste keer te polsen hoe de school erop reageert. Ze geven aan om eerst via een informele manier contact te leggen en problemen of vragen te bespreken en hun Voice te gebruiken.

“Ik denk dat als ik de kans heb dat gewoon eens zou bevragen, komt er veel reactie en wordt er dan iets meegedaan. Dat zou ik gewoon aan de schoolpoort doen of na een les.”

(Respondent 5, 198-199)

Onze respondenten geven in beperkte mate aan dat ze de school zouden aanspreken op schoolactiviteiten. Uit de interviews blijkt dat ouders in de eerste plaats de directie (n=8) zouden aanspreken naar aanleiding van het doorlichtingsverslag, aangezien ze van mening zijn dat de directie het aanspreekpunt van de school is.

“Omdat ik denk dat die nog altijd vanboven toch staat. Dus dan zou ik het eerder daar aanvragen.”

(Respondent 4, 247-248)

“Ik denk de directie dan. Die heeft het meest globale beeld van alles he.” (Respondent 15, 145)

De voornaamste momenten die de ouders aangeven om hun voice te gebruiken zijn de infodagen, de oudercontacten, de opendeurdagen en de intakegesprekken. De ouders geven aan om op zo'n moment de vragen die ze hebben, te stellen. Het formele karakter van een afspraak maken ervoor willen de ouders niet doen. Ouders geven aan om eerst een afspraak te maken via informele momenten.

“(…) op een intakegesprek ofzo dat ik daar dan wel op zou doorvragen, dat heb ik nu ook gedaan. Hoe zit het bijvoorbeeld met de begeleiding van kinderen die meer uitdaging nodig hebben en die dingen ik durf dat wel te doen ja.” (Respondent 15, 137-139)

“Als het voor de keuze is, dan zou da misschien eerder op zo’n opendeurdag zijn dan een afspraak. Dan da echt zo officieel karakter te gaan geven van ik wil een afspraak. Het zou eerder keer informeel keer polsen zijn.” (Respondent 20, 175-177)

3. Formeel overleg

Negen ouders geven aan dat ze een afspraak zouden willen maken om hun voice te gebruiken, de ouders treden in gesprek over het doorlichtingsverslag. Ouders doen dit om informatie te verkrijgen over het doorlichtingsverslag met de betrokken persoon met wie ze een afspraak hebben en om in gesprek te treden over het doorlichtingsverslag. Door het maken van een afspraak geven de ouders aan dat ze op een afgesproken moment met de directie alles rustig kunnen bespreken.

“Ik zou een afspraak maken dan. Ik zou het niet en plein public doen.” (Respondent 3, 243)

Wat uit onze interviews naar voren kwam, is dat ouders vaker bij problemen of een ongunstig verslag hun voice gebruiken dan bij een gunstig verslag.

“Misschien in het geval indien er een probleem zou zijn ofzo. Als alles goed gaat dan zou ik dat niet doen. Maar als er bijvoorbeeld een probleem is en dat is bijvoorbeeld iets dat ook in zo’n verslag staat of dat andere zeggen dan misschien wel. Maar anders niet direct.” (Respondent 16, 201-203)

4. Storming

De fase waarin ouders boos of verontwaardigd reageren op een doorlichtingsverslag of hun stem gebruiken om hun gelijk te komen halen, kwam niet ter sprake bij onze respondenten (n= 0).

5. Collectieve voice

Volgens Hirschman is het collectieve voice het actief overleggen van een groep ouders en de school, zoals bijvoorbeeld in een schoolraad of oudervereniging (Dowding et al., 2000). Uit onze interviews gaf de meerderheid van de ouders (n= 12) ook aan om de ouderraad of oudervereniging aan te spreken. Uit de interviews blijkt dat ouders van mening zijn dat de ouderraad de ouders kan vertegenwoordigen. De voornaamste reden hiervoor is om de bezorgdheden van de ouders samen te

bundelen in één groep, op deze manier kan alles efficiënter besproken worden en hoeven niet alle ouders afzonderlijk naar de school te komen om hun Voice te laten horen. Ouders geven aan dat dit zorgt voor een vlottere communicatie tussen de school en de ouders. Uit de interviews gaven de ouders ook aan dat de ouderraad ook de doorlichting en doorlichtingsverslagen opvolgen en hierin de rol van ouders probeert te vertegenwoordigen.

“Euhm en ik denk dat nen ouderraad daarin wel ne belangrijke rol in kan spelen omdat zij voor een stuk het klankbord zijn tussen ouder en de school. Ik kan mijn moeilijk voorstellen dat ouders als die het verslag lezen dat die één voor één op kantoor van de directeur gaan binnenstappen en gaan zeggen: ik heb uw verslag gelezen en das niet oké.” (Respondent 18, 239-243)

4.3.3 Exit van ouders

Om een antwoord te bieden op dit deel van de onderzoeksvraag kijken we eerst naar de verdeling van ouders, of ze de exit-optie zouden overwegen of niet. Het merendeel van de respondenten (n= 17) geeft tijdens de interviews aan dat louter het doornemen van een doorlichtingsverslag voor hen onvoldoende is om de school te verlaten. De respondenten geven aan voor een eventuele exit uit een school er een combinatie van verschillende factoren meespelen.

“Nee, dat kan een factor zijn in die keuze, maar zeker niet alleen op basis daarvan.” (Respondent 16, 258)

Nu duidelijk wordt dat ouders voor het verlaten van de school, zich niet alleen baseren op een doorlichtingsverslag, kan dieper ingegaan worden op de verschillende redenen die ouders aanhalen om de exit-optie al dan niet te overwegen.

Argumenten om de Exit-optie te overwegen

Uit onze data kwamen vier grote groepen van redenen om de exit-optie te staven. In het volgende deel bespreken we de vier redenen en lichten we deze meer toe. Het grootste aandeel van de respondenten gaf aan de betrouwbaarheid van de inspectie en het doorlichtingsverslag in vraag te stellen. Daarnaast gaven de ouders ook aan dat een doorlichtingsverslag alleen niet voldoende is om een exit-optie uit de school te overwegen. Ze gaven nog andere factoren aan die van belang zijn. Slechts beperkt gaven de ouders aan om de school te verlaten op basis van een doorlichtingsverslag.

Geloofd eerder in dagelijkse werking dan in objectieve bron zoals een doorlichtingsverslag

De respondenten geven in beperkte mate aan (n=4) om rekening te houden met een objectieve bron zoals een doorlichtingsverslag. De ouders geven de voorkeur aan de dagelijkse werking eerder dan aan een verslag. Een klein aandeel van de ouders vindt dat je als ouder de school in vertrouwen moet nemen om te werken aan hun werkpunten. Wanneer het niet goed gaat, moeten scholen de kans krijgen om aan tonen dat ze vooruitgang boeken. Dit toont wel aan dat ouders vertrouwen hebben in de werking van de school om te leren uit hun fouten.

“Ik vind ook dat ge de school de kans moet geven om eraan te werken.” (Respondent 1, 181)

“(...) werkt die school niet optimaal, dan hebben die misschien nog wel de kans om zich te verbeteren.” (Respondent 6, 219-220)

Doorlichtingsverslag is een reden om te vertrekken

De ouders geven in beperkte mate aan (n= 7) om na het lezen van een doorlichtingsverslag de optie om de school te verlaten zeker te overwegen. Ouders geven aan om de school effectief te verlaten na het lezen van een verslag. Ouders spreken hierover wel altijd als het gaat om een ongunstig verslag of een verslag waar de school effectief veel werkpunten heeft.

“Ja ik zou da toch wel eu, moest da toch ruim ondermaats zijn dan zou ik da toch wel durven, of toch gewoon doen eigenlijk.” (Respondent 8, 158-159)

De ouders die effectief de keuze zouden maken om de school te verlaten, halen wel aan dat het belang en welbevinden van hun kind hierbij een belangrijke rol speelt. Als het kind zich niet goed voelt door bepaalde omstandigheden, dan kan dit een gevolg hebben voor de keuze. Ouders halen deze argumenten ook aan als ze terug te vinden zijn in een doorlichtingsverslag.

“(...) stel nu dat da is voor te pesten ofzo als da daar mee te maken heeft dan en de school scoort er onvoldoende op dan zou ik da wel overwegen.” (Respondent 3, 275-276)

Andere zaken zijn belangrijker

De meerderheid van ouders (n= 17) geven aan dat op basis van een doorlichtingsverslag alleen ze geen reden zien om de school effectief te verlaten. Uit de interviews blijkt dat er andere factoren ook een rol spelen dan enkel alleen maar te gaan kijken naar een doorlichtingsverslag.

“Het doorlichtingsverslag is dus zeker niet de enige factor waar rekening mee gehouden moet worden. Ik zou nooit enkel naar dat verslag alleen kijken.” (Respondent 11, 74-75)

Ouders geven in grote mate aan dat het welbevinden van hun kind op school een belangrijke rol speelt. Ze vinden dat hun kind zich goed moet voelen in de school waar ze gaan. Als de school daarop minder scoort in een doorlichtingsverslag vinden ze dit geen redenen om de school te verlaten.

“(...) ik vind het belang van het kind, als het kind daar gelukkig is, vind ik dat belangrijker dan hoe de school scoort.” (Respondent 1, 184-185)

Daarnaast geven de ouders de school ook het vertrouwen om de tekorten weg te werken, ouders geloven in het functioneren van de school en vinden niet dat zo'n verslag een allesbepalende factor mag zijn. Ouders geven wel aan dat het mogelijks een druppel kan zijn als hun vermoedens daarmee bevestigd worden.

“Nee, dat kan een factor zijn in die keuze, maar zeker niet alleen op basis daarvan. Als er al een probleem is en dan wordt het bevestigd of krijgt het nog meer vorm door de doorlichting. Dan kan het ook zeker een factor zijn in die keuze, maar niet... als alles goed gaat en ge krijgt een doorlichtingsverslag... ja da denk ik niet.” (Respondent 16, 258-261)

5. Conclusie en discussie

Binnen dit onderzoek werd het gebruik en de beleving van ouders omtrent een doorlichtingsverslag in kaart gebracht. Daarnaast werd onderzocht in welke mate een doorlichtingsverslag een bron van informatie kan zijn bij de Choice, Voice en Exit van ouders. Er werd binnen dit onderzoek gekozen voor kwalitatief onderzoek door semigestructureerde interviews af te nemen bij 20 respondenten. Dit zorgde ervoor dat we informatierijke data konden verzamelen (Mortelmans, 2013).

5.1. Conclusie

5.1.1 Ouders gebruiken doorlichtingsverslagen niet als schoolkeuzemiddel

We stellen in dit onderzoek vast dat ouders amper doorlichtingsverslagen gebruiken als schoolkeuzemiddel. Uit de resultaten van dit onderzoek vinden ouders de weg naar een doorlichtingsverslag niet. Ouders met een achtergrond in het onderwijs, zijn een uitzondering: voor hen zijn de doorlichtingsverslagen wel toegankelijk. Dit sluit aan bij de verwachtingen uit de onderzoeken van GO! Onderwijs (2012) en Dronckers & Veenstra (2001), die stellen dat ouders zelden gepubliceerde informatie gebruiken als primair motief voor hun schoolkeuze. Het raamwerk van Ehren et al. (2013) wijst op het belang van acties van stakeholders in het onderwijs, waaronder de ouders van leerlingen, die door een reactie te geven op gepubliceerde doorlichtingsverslagen de school kan aanzetten tot verdere kwaliteitsontwikkeling. Wanneer ouders, zoals in dit onderzoek, geen toegang hebben tot doorlichtingsverslagen, kan men niet reageren in de vorm van Choice, Voice en Exit (Ogowa, 1997). Het onderzoek van Belfield & Levin (2009) sluit hierbij aan: er wordt momenteel schoolse informatie verstrekt aan ouders door het publiceren van doorlichtingsverslagen, maar doordat deze verslagen de ouders niet bereiken en de ouders dus geen reactie geven op deze verslagen, worden scholen niet gedwongen om de aanbevelingen van de onderwijsinspectie op te volgen.

Wanneer een overheid dit document aanbiedt als schoolkeuzemiddel, zou men verwachten dat het doorlichtingsverslag gemakkelijk toegankelijk zou zijn. Er werd echter nog geen voorgaand onderzoek gevoerd naar deze materie in deze context. Er is dan ook meer onderzoek naar dit onderwerp nodig, toekomstig onderzoek kan deze bevindingen op een grotere schaal bevestigen of verwerpen.

5.1.2. Het doorlichtingsverslag is eerlijk, transparant en geloofwaardig

Wat de beleving van ouders omtrent een doorlichting betreft (onderzoeksvraag 2), tonen de resultaten van het onderzoek aan dat de meerderheid van de respondenten gelooft in het advies dat een doorlichtingsverslag formuleert en dat het verslag een eerlijke reflectie van de werkelijkheid is. Respondenten geloven dat de tekortkomingen van elke school er wel worden uitgehaald. Volgens de mening van de respondenten zijn de onderwijsinspecteurs professioneel, deskundig en betrouwbaar. Inspecteurs worden beschouwd als geschikte personen om scholen te vergelijken, doordat deze in verschillende scholen komen. Deze eerlijkheidsperceptie (Brinko, 1993), zorgt ervoor dat respondenten feedback in een doorlichtingsverslag eerder accepteren doordat ze de bron van informatie geloofwaardig vinden. Daarnaast zijn er enkele belangrijke feedbackkenmerken, die maken dat respondenten de feedback in een doorlichtingsverslag accepteren (Geddes & Linnehan, 1996; Ilgen et al., 1979), zo vinden de respondenten de lay-out van het doorlichtingsverslag duidelijk. Daarnaast gaf de grote meerderheid van ouders aan dat ze moeite hadden met het specifieke woordgebruik. Dit sluit aan bij de bezorgdheden die zowel GO! Onderwijs (2012) als de andere onderwijskoepels (Belga, 2007) eerder aangaven. De onderwijskoepels gaven aan dat het vakjargon in een doorlichtingsverslag vaak voor onduidelijkheid kan zorgen bij ouders bij het maken van een schoolkeuze.

Er werd echter zeer weinig onderzoek gevoerd naar de beleving van ouders omtrent een doorlichtingsverslag. Er is dus meer onderzoek nodig om deze bevindingen te kunnen bevestigen of verwerpen.

5.1.2 Choice-, Voice- en Exit-opties van ouders

Met betrekking tot de derde onderzoeksvraag kunnen we concluderen dat ouders hun Choice-, Voice- en Exit-optie niet alleen afhangt van een doorlichtingsverslag. Daarnaast merken we op dat ouders een doorlichtingsverslag in de toekomst zouden gebruiken als informatieve bron bij het maken van een schoolkeuze. We stellen vast dat ouders nooit op basis van een doorlichtingsverslag alleen hun Voice zouden gebruiken, omdat andere factoren zoals het welbevinden van hun kind een belangrijke rol speelt. Ook geven ouders aan dat de informatie die zich in een doorlichtingsverslag bevindt onvoldoende is om de school te verlaten.

Choice

Wanneer we kijken naar de mate waarin een doorlichtingsverslag een bron van informatie kan zijn bij het maken van een schoolkeuze, zijn er binnen dit onderzoek vijf groepen van ouders terug te vinden. Er zijn ouders die het verslag zouden gebruiken als informatieve bron, als aanvulling op elders vergaarde informatie, ouders die het verslag zouden gebruiken om een beeld te krijgen van mogelijke schoolopties, ouders die het verslag zouden gebruiken als bevestiging van de reeds gekozen school en ouders die het verslag zouden gebruiken als doorslaggevende factor bij twijfel tussen scholen.

Bij het hebben van een vrije schoolkeuze of Choice, is het van belang om inzicht te verkrijgen in de factoren en motieven die daarbij van belang zijn (Creten, Douterlungne, Verhaeghe, & De Vos, 2000). Als we gaan kijken in welke mate een doorlichtingsverslag een bron van informatie kan zijn bij het maken van een Choice, zien we dat alle ouders het verslag in de toekomst zouden gebruiken als informatieve bron bij het maken van een schoolkeuze. Binnen het onderzoek van Reynolds (2016) gaven ouders al eerder aan dat ze over meer kwaliteitsvolle informatie willen beschikken, voor ze een weloverwogen schoolkeuze kunnen maken. Voor de meeste ouders is een doorlichtingsverslag geen allesbepalende bron, ouders zouden het doorlichtingsverslag in de toekomst gebruiken in combinatie met schoolbezoeken, schoolwebsite, ...

Voice

In ons onderzoek gingen we de vier vormen van Voice van Ranson, Martin en Vincent (2004) na bij onze respondenten. Bij Ranson, Martin en Vincent (2004) is er een duidelijk onderscheid in communicatie tussen verschillende ouders. Ouders met het meeste culturele kapitaal maken meer en beter gebruik van hun Voice om hun doel te bereiken. In ons onderzoek werd vastgesteld dat de grootste groep ouders aangeven om hun Voice niet te gebruiken na het lezen van een doorlichtingsverslag (eerste vorm zwijgen).

De ouders rapporteren om te zwijgen, omdat ze zich niet de juiste persoon voelen om te reageren op een doorlichtingsverslag en dat ouders ook nooit op basis van een doorlichtingsverslag alleen hun stem zouden gebruiken. Andere factoren spelen ook een rol, zoals het welbevinden van hun kind. De ouders verwachten dat de school zelf actief aan de slag gaat met de feedback van de onderwijsinspectie, zonder dat ouders hen daarop moeten wijzen.

De tweede vorm is het informeel overleg. In heel beperkte mate zijn de ouders van mening om de school terloops aan te spreken. De ouders zouden dit doen om geen grote stappen te ondernemen en om een eerste keer te polsen hoe de school erop reageert.

Informeel momenten waarop ouders de school zouden aanspreken zijn: oudercontacten, schoolfeest, opendeurdag, infodag of een intakegesprek. We gingen bij Voice na wie de ouders zouden aanspreken na het lezen van een doorlichtingsverslag. De respondenten gaven in eerste plaats aan om de directie aan te spreken, omdat zij het aanspreekpunt zijn van de school.

De derde vorm is het formeel overleg. De meerderheid van ouders rapporteren dat ze een afspraak willen maken om hun Voice te gebruiken na het lezen van een doorlichtingsverslag. Ouders doen dit om in gesprek te treden over het doorlichtingsverslag. Uit onze interviews kwam naar voren dat ouders vaker bij problemen of een ongunstig verslag hun Voice gebruiken dan bij een gunstig verslag. Storming is de vierde vorm, deze vorm van verontwaardiging werd niet teruggevonden tijdens het afnemen van onze interviews.

Tot slot konden we in onze data ook collectieve Voice van Hirschman terugvinden (Dowding et al., 2000). Bij deze vorm gaan ouders actief overleggen in groep. Uit onze interviews gaf de meerderheid van de ouders aan om de ouderraad of oudervereniging aan te spreken, omdat zij de mening van de ouders kan vertegenwoordigen.

Exit

In dit onderzoek gingen we na of ouders na het lezen van een doorlichtingsverslag een exit-optie zouden overwegen of niet. Het merendeel van de respondenten geeft tijdens de interviews aan dat de informatie die zich in een doorlichtingsverslag bevindt onvoldoende is om de school te verlaten. Er speelt een combinatie van factoren mee om een exit-optie te overwegen.

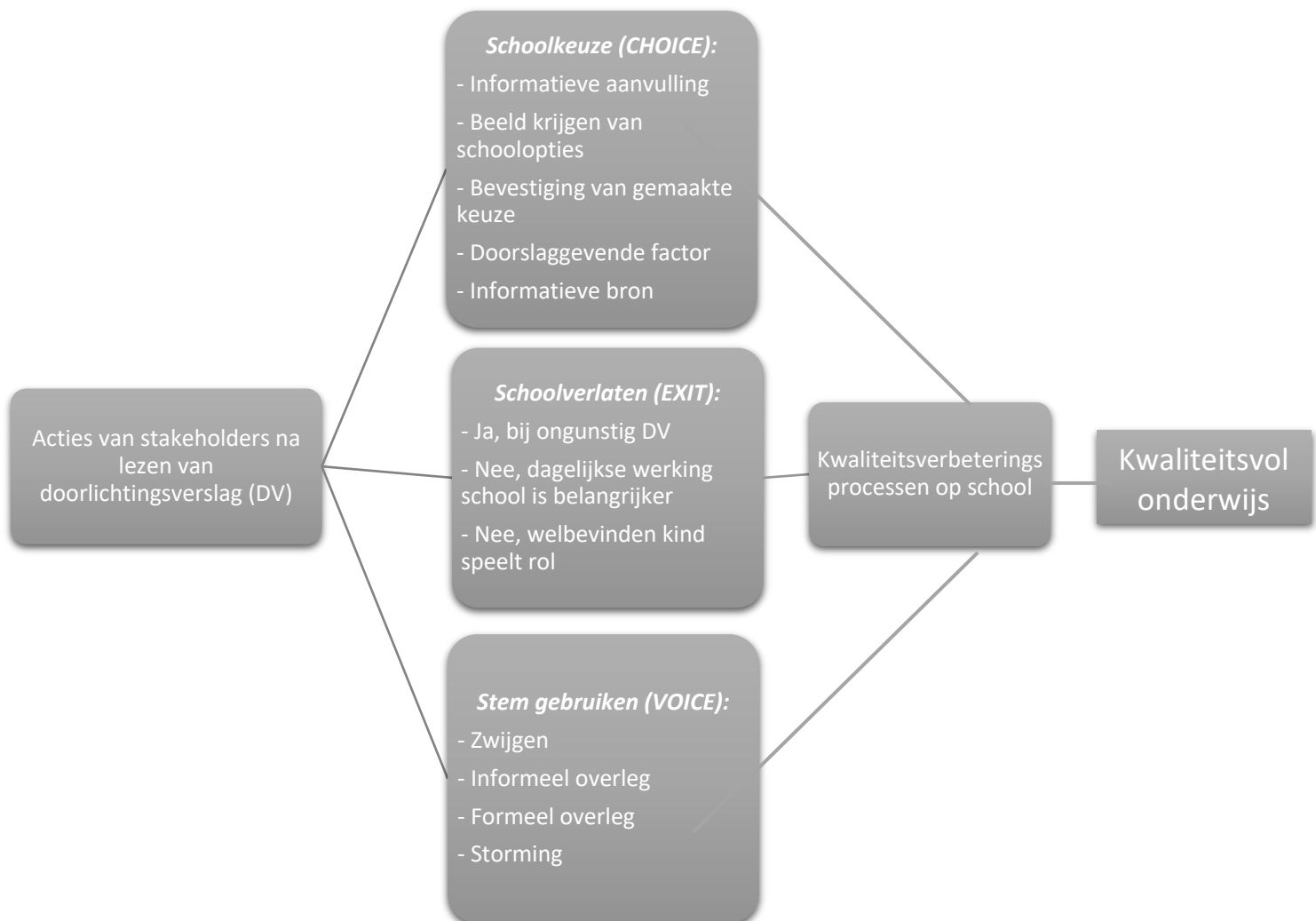
Het grootste aandeel van de respondenten gaf aan de betrouwbaarheid van de inspectie en het doorlichtingsverslag in vraag te stellen. Daarnaast rapporteren de ouders dat een doorlichtingsverslag alleen niet voldoende is om een Exit-optie uit de school te overwegen. Ze gaven nog andere factoren aan die van belang zijn. Slechts beperkt zijn de ouders van mening om de school te verlaten op basis van een doorlichtingsverslag. Ouders spreken hierover wel altijd als het gaat om een ongunstig verslag of een verslag waar de school effectief veel werkpunten heeft.

De ouders die effectief de keuze zouden maken om de school te verlaten halen wel aan dat het belang en welbevinden van hun kind hierbij een belangrijke rol speelt. Als het kind zich niet goed voelt door bepaalde omstandigheden dan kan dit een gevolg hebben voor de keuze, ouders halen deze argumenten ook aan als ze terug te vinden zijn in een doorlichtingsverslag. De meerderheid van ouders rapporteert dat op basis van een doorlichtingsverslag alleen ze geen reden zien om de school effectief te verlaten.

5.1.3. Theoretisch kader op basis van onderzoeksresultaten

Op basis van de onderzoeksresultaten werd een nieuw theoretisch kader opgesteld. Dit theoretisch kader vormt een samenvatting van de belangrijkste resultaten. Deze figuur gaat verder op het “Referentiekader van een gevalideerde onderwijsinspectie” (Ehren et al., 2013). Dit kader stelt dat de onderwijsinspectie kan zorgen voor kwaliteitsvol onderwijs, wanneer stakeholders reageren op het publieke doorlichtingsverslag. In de figuur zijn de acties van de stakeholders (ouders) na het lezen van een doorlichtingsverslag weergegeven, zijnde *Choice – Exit – Voice*. Wanneer ouders actie ondernemen na het raadplegen van een doorlichtingsverslag, kan dit leiden tot kwaliteitsverbeteringsprocessen op scholen en uiteindelijk tot kwaliteitsvol onderwijs.

Dit kader werd opgesteld na een onderzoek over het gebruik en de beleving van doorlichtingsverslagen door Vlaamse ouders en kan dus enkel toegepast worden in deze context.

Figuur 3. Het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders. Opgesteld door Aerts & Berloo (2020).

5.2. Discussie

Dit onderzoek werd gestart met het “Referentiekader voor een gevalideerde onderwijsinspectie” van Ehren et al. (2013). Het model valt uiteen in drie componenten: de doorlichting zelf, het publiek maken van een doorlichtingsverslag en de gevolgde ondernomen acties van stakeholders. Wanneer er actie vanuit de stakeholders volgt, zien we een verbetering van onderwijs (Ehren et al., 2015). Deze acties, zijnde Choice, Voice en Exit, werden in dit onderzoek onderzocht a.d.h.v. kwalitatief onderzoek. Door te kiezen voor een kwalitatief design zorgt deze methode voor verschillende beperkingen (Mortelmans, 2007). Zo werden er enkel ouders in Antwerpen en Oost-Vlaanderen bevroegd. Daarnaast werden slechts twintig respondenten bevroegd. Deze plaats- en tijdsgebonden factoren maken dat de resultaten van dit onderzoek niet representatief zijn voor heel Vlaanderen. Omdat dit onderzoek slechts een eerste aanzet maakt om de beleving van ouders omtrent een doorlichtingsverslag in kaart te brengen, is het moeilijk de bevindingen te generaliseren.

Niettemin deze tekortkomingen is dit onderzoek relevant voor toekomstig onderzoek. Doordat deze studie exploratief werd opgevat, werd een nieuwe, nog onbekende invalshoek rond het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders belicht. Toekomstig onderzoek zou de resultaten binnen dit onderzoek voor een grotere groep kunnen bevestigen of verwerpen. Tijdens het codeerproces werd er regelmatig overlegd tussen de tweede onderzoekers van dit onderzoek en er werd een deel van dit onderzoek dubbel gecodeerd. Dit zorgt voor een verhoging van de interne validiteit (Swanborn, 1996).

Een longitudinale studie kan een verhelderend blik werpen op het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders op lang termijn, op verschillende scharniermomenten in een schoolloopbaan. Daarnaast kan er voor vervolgonderzoek gekozen worden voor een survey-onderzoek bij een grotere steekproef van ouders over verschillende scholen in Vlaanderen. Op deze twee manieren zou onderzocht kunnen worden of de acties van stakeholders effectief zorgen voor kwaliteitsvol onderwijs (Ehren et al., 2013). Er zou binnen vervolgonderzoek ook kunnen worden gekozen voor een andere onderzoekssample, dat rapporteert over ouders die effectief een doorlichtingsverslag gebruikt hebben. Daarnaast zou het interessant zijn om dieper in te gaan op bepaalde achtergrondkenmerken van ouders, zoals opleiding, geslacht... Tevens werd dit onderzoek opgevat vanuit het perspectief van de ouders. Een eventueel vervolgonderzoek vanuit de invalshoek van scholen of de onderwijsinspectie zou een complementair beeld kunnen schetsen.

5.3 Implicaties voor de praktijk

Dit onderzoek is exploratief en levert op verschillende niveaus een belangrijke bijdrage aan de minimaal bestaande kennis en inzichten over het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders. Er werd voor het eerst in kaart gebracht of, en op welke manier ouders doorlichtingsverslagen gebruiken bij het maken van een schoolkeuze. Daarnaast werd er onderzocht of een doorlichtingsverslag een bron van informatie kan bevatten voor de Choice-, Voice- en Exit-opties van ouders. We bespreken achtereenvolgens de implicaties voor ouders, voor scholen, voor de onderwijsinspectie en voor de Vlaamse overheid.

Wanneer we kijken naar de implicaties voor ouders, is het opmerkelijk dat de meerderheid van de ouders niet op de hoogte is over het bestaan van een doorlichtingsverslag. Wanneer we willen dat de acties van stakeholders zorgen voor kwaliteitsverbeteringsprocessen op scholen, moeten ouders op de hoogte gebracht worden van het bestaan van doorlichtingsverslagen. Doordat ouders inzagerecht hebben in de online te raadplegen doorlichtingsverslagen, is het belangrijk dat deze leesbaar en duidelijk zijn voor hen. De meerderheid van de ouders geven echter aan dat ze moeite hebben met het woordgebruik in een doorlichtingsverslag. Dat zorgt ervoor dat ze de feedback in het doorlichtingsverslag minder accepteren (Geddes en Linnehan, 1996 en Ilgen et al., 1979). Ouders moeten daarnaast op de hoogte gebracht worden dat ze het recht hebben om in gesprek te gaan met het schoolteam omtrent een doorlichtingsverslag. Dit kan door dit op te nemen in het schoolreglement, dat ouders elk schooljaar voor akkoord moeten ondertekenen.

Daarnaast kan het zinvol zijn voor scholen om een doorlichtingsverslag te gebruiken als middel om aan kwaliteitsverbetering te doen. Scholen zouden ouders op een heldere en transparante manier kunnen informeren over de inhoud van hun doorlichtingsverslag of het doorlichtingsverslag verplicht moeten plaatsen op een toegankelijke plek, zoals bijvoorbeeld hun schoolwebsite. Op deze manier worden scholen gedwongen om aan sensibilisering te doen en open kaart te spelen over de informatie die zich in een doorlichtingsverslag bevindt. Een valkuil hierbij kan zijn dat ouders slechts delen uit het doorlichtingsverslag gaan bekijken en geen rekening houden met het tijdelijke karakter van een doorlichtingsverslag.

Wanneer de respondenten vanuit dit onderzoek aangeven dat ze moeilijkheden ondervinden met het woordgebruik in een doorlichtingsverslag, ligt er een groeikans voor de onderwijsinspectie. Zij zouden hiermee rekening kunnen houden bij het opstellen van doorlichtingsverslagen. Daarnaast zou de

onderwijsinspectie, na het afronden van een doorlichting, een informatiemoment kunnen organiseren voor geïnteresseerde ouders, zodat de inspecteurs de verslagen op een heldere manier zouden kunnen toelichten. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat het doorlichtingsverslag duidelijker wordt voor alle ouders.

Hoewel de Vlaamse Overheid een doorlichtingsverslag aanbiedt als schoolkeuzemiddel, vinden weinig ouders toegang vinden naar het doorlichtingsverslag. De Vlaamse Overheid zou ervoor kunnen pleiten dat de onderwijsinspectie doorlichtingsverslagen actief verspreidt onder ouders. Daarnaast zou de Vlaamse Overheid doorlichtingsverslagen van scholen moeten linken met websites zoals onderwijskiezer.be, waar ouders vaak naar worden doorverwezen bij het zoeken van een school.

4 Referentielijst

- Baarde, D. B., De Goede, M. P., & Teunissen, J. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen: Wolters Noordhoff.
- Ball, S. J., Bowe, R., & Gewirtz, S. (1995). Circuits of schooling: a sociological exploration of parental choice of school in social class contexts. *The Sociological Review*, 43(1), 52-78.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.1995.tb02478.x>
- Belfield, C. R., & Levin, H. M. (2009). Market reforms in education. *Handboek of education policy research* (pp. 513-527). Routledge.
- Belga. (2007, januari 22). *Ouders hebben weinig aan doorlichtingsverslag*. Opgehaald van De Standaard: https://www.standaard.be/cnt/dmf22012007_066
- Cabalin, C., & Bellei, C. (2013). Chilean Student movements: Sustained struggle to transform a marketoriented educational system. *Current Issues in Comparative Education*, 15(2), 108-123.
- Blok, H. Slegers, P. & Karsten, J. (2008). Looking for a balance between internal and external evaluation of school quality: evaluation of the SVI model, *Journal of Education Policy*, 23(4), 379-395, DOI: 10.1080/02680930801923773
- Boeije, H. R. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Boom Koninklijke Uitgevers.
- Brimblecombe, N., & Omston, M. (1995). Teachers' perception of school inspection: a stressfull experience. *Cambridge Journal of education*, 25, 53 – 61.
- Brinko, K. T. (1993). The practice of giving feedback to improve teaching: what is effective? *The Journal of Higher Education*, 64,574–593.
- Buckley, J. (2007). Choosing Schools, Building Communities? The Effect of Schools of Choice on Parental Involvement. *Education Working Paper Archive*.
- Burchardt, T., Evans, M., & Holder, H. (2015). Public policy and inequalities of choice and autonomy. *Social Policy & Administration*, 49(1), 44–67.

Cohen, J. (1960). A coefficient of agreement for nominal scales. *EDUCATIONAL AND PSYCHOLOGICAL MEASUREMENT*, 1960, 20, 37-46.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (Seventh edition ed.)*. London: Routledge.

Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory*. (3rd ed.). Thousand Oaks: CA: Sage.

Cox, J. H., & Witko, c. (2010). School Choice, Exit and Voice: competition and Parental School Decision-making. *APSA Annual Meeting Paper at SSRN*. <https://ssrn.com/abstract=1642762>.

Creten,H., Douterlungne,M., Verhaeghe,J-P. & De Vos, H. (2000). *Voor elk wat wils. Schoolkeuze in het basis- en secundair onderwijs*. Leuven: KU Leuven, HIVA. OBPWO – project 97.02.

De Wolf, I. F., & Janssens, F. J. G. (2007). *Effects and side effects of inspections and accountability in education: an overview of empirical studies*. *Oxford review of education*, 33(3), 379-396. <https://doi.org/10.1080/03054980701366207>

DeAngelis, C. A. (2017). *Does choice matter for school choice? An instrumental variables analysis of the effect of choice on parental satisfaction in charter schools*. *Journal of School Choice*, 12(2), 216–236. doi:10.1080/15582159.2017.1408003

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2005). Paradigms and perspectives in contention. In *The Sage handbook of qualitative research* (pp. 183-190). London: Sage.

Departement Onderwijs. (2009). *Decretenbundel 2009*. Opgehaald via: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/decretenbundel-2009>

Dowding, K., & John, P. (2008). The three exit, three voice and loyalty framework: A test with survey data on local services. *Political Studies*, 56(2), 288–311.

Dowding, K., & John, P. (2011). Voice and choice in health care in England: Understanding citizen responses to dissatisfaction. *Public Administration*, 89(4), 1403–1418.

Dowding, K., & John, P. (2012). *Exits, voices and social investment: Citizens' reaction to public services*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dowding, K., John, P., Mergoupis, T., & Van Vugt, M. (2000). *Exit, voice and loyalty: Analytic and empirical developments*. *European Journal of Political Research*, 37(4), 469-495.

Dronkers, J. (2004). Do public and religious schools really differ? Assessing the European evidence, . In Wolf, P.J. & Macedo, S. (Eds), *Educating Citizens, International perspectives on civic values and school choice* (pp287-314). Washington DC: Brookings Institution Press.

Ehren M.C.M., & Pietsch M. (2016). Validation of Inspection Frameworks and Methods. In: C.M.

Ehren M. (2016). Methods and Modalities of Effective School Inspections. *Accountability and Educational Improvement*. Springer, Cham. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-31003-9>.

Ehren, M.C.M., & Visscher, A.J. (2006). Towards a theory on the impact of school inspections. *British Journal of Educational Studies*, 54, 51-72.

Ehren, M.C.M., Altrichter, H., McNamara, G. and O'Hara, J. (2013). Impact of school inspections on teaching and learning; Describing assumptions on causal mechanisms in seven European countries. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*. 25(1), 3-43. <http://dx.doi.org/10.1007/s11092-012-9156-4>

Ehren, C. M., & Shackleton, N. (2014). Impact of school inspections on teaching and learning in primary and secondary education in the Netherlands. *London: Institute of Education*. Opgehaald via: <http://schoolinspections.eu/impact/wp-content/uploads/downloads/2014/06/Final-technical-report-the-Netherlands.pdf>.

Eidhof, B., Van Houtte, M., & Vermeulen, M. (Eds.). (2016). *Sociologen over onderwijs: Inzichten, praktijken en kritieken*. Maklu.

Elmore, R. F., & Fuhrman, S. H. (2001). Holding schools accountable: Is it working?. *Phi Delta Kappan*, 83(1), 67-72.

Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational psychology review*, 13(1), 1-22.

Fletcher, A. (2005). Meaningful student involvement: Guide to students as partners in school change. *Olympia, WA: SoundOut Books.*

Flick, U. (2007). Qualitative research designs. *Designing qualitative research*, 109-114.

Friele, R. D. (2007). *Een thematische evaluatie van het begrip informed consent. Tijdschrift Voor Gezondheidsrecht*, 31(8), 515–518. doi:10.1007/bf03056430.

Gaertner, H., Wurster, S., & Pant, H. A. (2014). The effect of school inspections on school improvement. *School Effectiveness and School Improvement*, 25(4), 489-508.

Geddes, D., & Linnehan, F. (1996). Exploring the dimensionality of positive and negative performance feedback. *Communication Quarterly*, 44(3), 326-344.

GO! Onderwijs. (2012) Hoe denken ouders over kwaliteit in het onderwijs? Opgehaald via: <http://www.go!ouders.be/sites/default/files/atoms/files/Rapport%20bevraging%20onderwijskwaliteit.pdf?fbclid=IwAR3gcktM2cASm4fhw62Vh4uELx6dqM-CwanXONZ3hLKwIIOP60bt8Yr9dWw>.

Gordon, M. F., & Louis, K. S. (2009). Linking parent and community involvement with student achievement: Comparing principal and teacher perceptions of stakeholder influence. *American journal of education*, 116(1), 1-31.

Gustafsson, J.-E., Ehren, M. C. M., Conyngham, G., McNamara, G., Altrichter, H., & O'Hara, J. (2015). From inspection to quality: Ways in which school inspection influences change in schools. *Studies in Educational Evaluation*, 47, 47–57. doi:10.1016/j.stueduc.2015.07.002.

Herweijer, L., & Vogels, R. (2004). *Ouders over opvoeding en onderwijs*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd op [www.scp.nl/dsresource? objectid=20861&type=org](http://www.scp.nl/dsresource?objectid=20861&type=org).

Hirschman, A. O. (1970). *Exit, voice, and loyalty: Responses to decline in firms, organizations, and states* (Vol. 25). Harvard university press.

Hooge, E. (2013). *Besturing van autonomie: over de mythe van bestuurbare onderwijsorganisaties*. Oratie, Tilbury university.

Howell, W. G., & Peterson, P. E. (2006). *The education gap: Vouchers and urban schools*. Brookings Institution Press.

Ilgen, D. R., Fisher, C. D., & Taylor, M. S. (1979). *Consequences of individual feedback on behavior in organizations*. *Journal of Applied Psychology*, 64(4), 349–371. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.64.4.349>.

Karsten, S., Ledoux, G., Roeleveld, J., Felix, C., & Elshof, D. (2003). School choice and ethnic segregation. *Educational policy*, 17(4), 452-477. DOI: 10.1177/0895904803254963

Kelchtermans, G. (2005). Teachers' emotions in educational reforms: Self-understanding, vulnerable commitment and micropolitical literacy. *Teaching and teacher education*, 21(8), 995-1006.

Kluger, A. N., & DeNisi, A. (1996). The effects of feedback interventions on performance: A historical review, a meta-analysis, and a preliminary feedback intervention theory. *Psychological bulletin*, 119(2), 254.

Kogan, M., & Maden, M. (1999). An evaluation of evaluators: the OFSTED system of school inspection. *An Inspector Calls—OFSTED and its Effect on School Standards*. London.

Lacireno-Paquet, N., & Brantley, C. (2008). Who chooses schools, and why. *Education Policy Research Unit and the Education and the Public Interest Center, Arizona State University*. Retrieved from http://www.greatlakescenter.org/docs/Policy_Briefs/Lacireno-Paquet_Who%20Chooses%20Schools.pdf.

Le Grand, J. (2003). *Motivation, agency, and public policy: of knights and knaves, pawns and queens*. Oxford University Press on Demand.

Le Grand, J. (2009). *The other invisible hand: Delivering public services through choice and competition*. Princeton University Press.

Levin, H. M., & Belfield, C. R. (2003). The marketplace in education. *Review of Research in Education*, 27, 183–219.

Mascini, P., & Braster, S. (2017). Choice and competition in education: Do they advance performance, voice and equality?. *Public Administration*, 95(2), 482-497.

Stith, S. M., Rosen, K. H., McCollum, E. E., Coleman, J. U., & Herman, S. A. (1996). The voices of children: Preadolescent children's experiences in family therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 22(1), 69-86.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.

Miliband, D. (2006). Choice and voice in personalised learning. *Schooling for tomorrow: Personalising education*, 21-30.

Opgehaald via:

<https://www.oecd.org/site/schoolingfortomorrowknowledgebase/themes/demand/41175554.pdf>.

Mortelmans, D. (2007). *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden*. Leuven: Acco.

Mortelmans, D. (2011). *Kwalitatieve analyse met Nvivo*. Leuven: Acco.

Nojani, M. I., Arjmandnia, A. A., Afrooz, G. A., & Rajabi, M. (2012). The study on relationship between organizational justice and job satisfaction in teachers working in general, special and gifted education systems. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 2900-2905.

Nouwen, W., & Vandenbroucke, A. (2011). „Schoolkeuze en ervaringen met inschrijvingen bij etnisch-culturele minderheden in het gesegregeerde basisonderwijs van Antwerpen, Genk en Gent“. *Paper gepresenteerd op seminarie „Cultuuroverdracht en educatie“, UCSIA, Universiteit Antwerpen, 10*.

OECD. (2019). *Schooling for Tomorrow Knowledge Base : Voice and Choice*. Opgehaald via: <https://www.oecd.org/site/schoolingfortomorrowknowledgebase/themes/demand/voiceandchoice.htm>.

Ofsted (2009, 24 November). *Annual report 2008/2009*. Geraadpleegd op 14 november 2019, van <https://www.gov.uk/government/publications/her-majestys-chief-inspector-of-education-childrens-services-and-skills-annual-report-2008-to-2009>.

Ogawa, R. T., & Dutton, J. S. (1997). Parent involvement and school choice: Exit and voice in public schools. *Urban Education, 32*(3), 333-353.

Pannecoucke, I. (2005). Gewikt en gewogen: Schoolkeuze tussen principe en feiten. *Antwerpen: Universiteit van Antwerpen, OASES—Onderzoeksgroep Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad*. Verkregen op http://www.ua.ac.be/main.aspx?c=*OASES&n=23888 1/2/2013.

Penninckx, M., Vanhoof, J., De Maeyer, S., & Van Petegem, P. (2016). Enquiry into the side effects of school inspection in a 'low-stakes' inspection context. *Research Papers in Education, 31*(4), 462-482.

Prins, D. & Wienke, D. & Van Rooijen, K. (2013). Ouderbetrokkenheid in het onderwijs. Opgehaald via: <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Ouderbetrokkenheid-in-het-onderwijs.pdf>.

Quintelier, A., Vanhoof, J., & De Maeyer, S. (2018). Understanding the influence of teachers' cognitive and affective responses upon school inspection feedback acceptance. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 30*(4), 399-431.

Ranson, S., Martin, J., & Vincent, C. (2004). *Storming parents, schools and communicative inaction*. *British Journal of Sociology of Education, 25*(3), 259-274.

Reynolds, R. Y. (2016). *Exit, Voice or Loyalty: Factors Influencing Parental School Choice Decisions* (Doctoral dissertation, State University of New York at Buffalo).

Rijnen, P. C. G. (2007). *Vele wegen leiden naar school: een onderzoek naar de rol van het imago van een basisschool bij het keuzeproces van ouders van potentiële leerlingen*. Wetenschapswinkel Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht.

Sandelowski, M. (1995). Sample size in qualitative research. *Research in nursing & health, 18*(2), 179-183.

Schneider, M., & Buckley, J. (2002). What do parents want from schools? Evidence from the Internet. *Educational evaluation and policy analysis, 24*(2), 133-144.

Sim, J., & Wright, C. C. (2005). The kappa statistic in reliability studies: use, interpretation, and sample size requirements. *Physical therapy*, 85(3), 257-268.

Smaling, A. (1994). The pragmatic dimension. *Quality and quantity*, 28(3), 233-249.

Standing International Conference of Inspectorates. (2014). *Supporting school improvement: the role of inspectorates across Europe*. Opgehaald via: <https://www.sici-inspectorates.eu/getattachment/5caebee9-84c1-41f0-958c-b3d29dbaa9ef/Supporting-School-Improvement-across-Europe-24May14.pdf;.jpg;.aspx>.

Swanborn, P. G. (2000). *Case-study's. Wat, wanneer en hoe?* Amsterdam: Boom.

ten Broeke, L., Bosveld, W., van de Kieft, M., Gerritsen, L., Koopman, C., Kuhnen, C., & Eijken, B. (2004). *Schoolkeuzemotieven: Onderzoek naar het schoolkeuzeproces van Amsterdamse ouders. School choice motivation: Research about the school choice process of Amsterdam parents*, Gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en statistiek, Amsterdam, http://www.os.amsterdam.nl/pdf/2004_schoolkeuzemotieven.pdf.

Tooley, J. (1995). Markets or democracy for education? A reply to Stewart Ranson. *British Journal of Educational Studies*, 43(1), 21-34.

Valcke, M., & Standaert, R. (2018). *Onderwijsbeleid in Vlaanderen*. Acco.

Van Bruggen, J. C. (2010). Inspectorates of Education in Europe; some comparative remarks about their tasks and work. *Brussels: SICI*.

Van Cakenberghe, J. (2013). *De doorlichting doorgelicht. Het perspectief van leerkrachten en directies over de inspectie in het basisonderwijs*. Mastercriptie Ugent, opgehaald via: https://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/062/994/RUG01-002062994_2013_0001_AC.pdf.

Van Dunk, E., & Dickman, A. (2002). School choice accountability: An examination of informed consumers in different choice programs. *Urban Affairs Review*, 37(6), 844–856.

van Zwieten, M., & Willems, D. (2004). Waardering van kwalitatief onderzoek. *Huisarts en wetenschap*, 47(13), 38-43.

Vander Stuyft, C. (2015). Schoolkeuze voor het secundair onderwijs door de bril van de ouders: een kwalitatief onderzoek. Geraadpleegd via https://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/216/325/RUG01-002216325_2015_0001_AC.pdf.

Verhoeven, J., Aleterman, A., Rots, I. & Buvens, I. (2006). Public perceptions of teachers' status in Flanders. *Teachers and Teaching: theory and practise*, 12(4), 479-500

Visscher, A. J., & Coe, R. (2003). School performance feedback systems: conceptualisation, analysis, and reflection. *School Effectiveness and School Improvement*, 14(3), 321–349.

VLAAMSE CONFEDERATIE VAN OUDERS EN OUDERVERENIGINGEN VZW. (2019). Ouderparticipatie. Opgehaald via: <https://www.vcov.be/ouderinfotheek/standpunten/bevraging-ondersteuningsmodel>

Vlaamse Onderwijsinspectie. (2019). Hoe ziet een doorlichtingsverslag er uit?. Opgehaald via: <https://www.onderwijsinspectie.be/nl/doorlichten/hoe-ziet-een-doorlichtingsverslag-er-uit>.

Vlaamse Overheid (Onderwijsinspectie). (2015). Referentiekader voor onderwijskwaliteit. Opgehaald via: <https://www.onderwijsinspectie.be/sites/default/files/atoms/files/OK-Dashboard.pdf>.

Waslander, S. & Pater, C.J. (2017). *Sturingsdynamiek in het voortgezet onderwijs*. Tilburg: TIAS School for Business and Society, Tilburg University.

Waslander, S., C. Pater and M. van der Weide. (2010). "Markets in Education: An Analytical Review of Empirical Research on Market Mechanisms in Education", OECD Education Working Papers, No. 52, OECD Publishing, Paris. Doi: <http://dx.doi.org/10.1787/5km4pskmkr27-en>

5 Bijlagen

Bijlage 1: Interviewleidraad

Studenten: Charlotte Aerts en Joeri Berloo

Opleidingsonderdeel: Masterproef

Interviewleidraad

Semigestructureerd interview

Duurtijd: 20-30 minuten

Richttijd: 24 minuten

Respondenten: Ouders met schoolgaande kinderen basis- en secundair onderwijs

Onderwerp: Exploratieve studie naar het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders. Een onderzoek naar het effect van een doorlichtingsverslag op Voice, Choice en Exit van ouders.

Onderzoeksvraag:

Onderzoeksvraag 1:

- Op welke manier gebruiken ouders een doorlichtingsverslag?

Onderzoeksvraag 2

- In welke mate kan een doorlichtingsverslag een bron van informatie voor ouders zijn om aan Choice te doen?

Onderzoeksvraag 3:

- In welke mate kan een doorlichtingsverslag een bron van informatie voor ouders zijn om aan Voice te doen?

Onderzoeksvraag 4

- In welke mate kan een doorlichtingsverslag een bron van informatie voor ouders zijn om aan Exit te doen?

!! DV 1 = gunstig advies !!

!! DV 2 = gunstig advies waarbij tekorten weg moeten worden gewerkt !!

LEIDRAAD	VRAGEN	TIJD
Achtergrond -informatie opvragen	<ul style="list-style-type: none">• Geslacht• Leeftijd• Sector van tewerkstelling• Aantal kinderen• Leeftijd van kinderen• Hoogste diploma categorie ouder	2 min
Introductie	<p>Goedemiddag.</p> <p>Bedankt om tijd vrij te maken om deel te nemen aan dit interview. Omdat u schoolgaande kinderen hebt, zijn we bijzonder geïnteresseerd in uw visie op het gebruik van doorlichtingsverslagen door ouders.</p> <p>Er zijn geen foute antwoorden mogelijk. We willen graag nog even benadrukken dat uw antwoorden met anonimiteit worden opgenomen binnen deze masterproef. Het interview zal worden opgenomen. Bent u hiermee akkoord?</p> <p>Laten we dan beginnen met het interview.</p>	3 min
Openingsvragen (beantwoorden OV 1a en 1b)	<p>U hebt onlangs een schoolkeuze gemaakt.</p> <ul style="list-style-type: none">- Hoe lang is dit geleden?- Op basis van welke criteria hebt u deze keuze gemaakt? <p>Bv. nabijheid, mix autochtoon/allochtoon, gevoel bij de school, soort onderwijs, gebouwen, locatie...</p> <ul style="list-style-type: none">- Welke bronnen hebt u hiervoor geraadpleegd? <p>Bv. Website school, informatie kennissen/vrienden, opendeurdagen...</p> <ul style="list-style-type: none">- Hebt u een doorlichtingsverslag gebruikt bij het maken van een schoolkeuze? <p>Ja:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hoe bent u in het bezit geraakt van dit DV¹?- Hoe hebt u dit gebruikt?	10 min

¹ DV = Doorlichtingsverslag

	<p><u>Eventuele subvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Informatief</i> - <i>Aanvulling op bestaande informatie</i> - <i>Om scholen te leren kennen (beeld krijgen van mogelijkheden)</i> - <i>Als bevestiging van reeds gekozen school</i> - <i>Als doorslaggevende factor</i> - ... <p>- Miste u informatie in het DV om zo een schoolkeuze te kunnen maken?</p> <p>Nee</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Waarom hebt u geen DV gebruikt?</i> - <i>Hebt u al eens een DV geraadpleegd in een andere context? Wanneer? Waarom?</i> <p>Iedereen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Weet u waar u een DV kan terugvinden?</i> 	
<p>Doorlichtingsverslag doornemen</p>	<p>U krijgt van mij twee doorlichtingsverslagen om door te nemen. We overlopen samen even kort de inhoud. Elk doorlichtingsverslag begint met een toelichting. Daarna volgt een deel over de kleuterafdeling. Vervolgens wordt het vak Nederlands in de lagere school besproken. Ten slotte volgt er onder deel drie de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de school. Helemaal achteraan vindt u het advies betreffende de erkenning van de school. De onderwijsinspectie doet hier ook enkele aanbevelingen.</p> <p>Gelieve de doorlichtingsverslagen even te lezen. Eventuele vragen of opmerkingen mag u steeds noteren.</p>	<p>15 min</p>
<p>Beantwoorden OV2</p>	<p>Als we gaan kijken naar de inhoud van het DV, wat vond u inhoudelijk van de verslagen?</p> <p><u>Eventuele subvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Waren er woorden die u niet begreep? Welke?</i> - <i>Wat vond u duidelijk in het DV?</i> - <i>Wat vond u onduidelijk in het DV?</i> - <i>Welke sterke punten heeft een DV volgens u?</i> - <i>Welke zwakke punten/valkuilen heeft een DV volgens u?</i> - <i>Vindt u de informatie uit het DV relevant?</i> <p>Wat vond u vormelijk van de verslagen? We kijken nu naar de lay-out.</p>	<p>10 min</p>

	<p><u>Eventuele subvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Heeft het DV een duidelijke structuur?</i> - <i>Is het kleurgebruik duidelijk?</i> - Mocht u op basis van deze verslagen uw kind in een school moeten inschrijven. Welk van de beide scholen zou u dan kiezen? Waarom? - Welk onderdeel van dit DV zou beslissend zijn bij het maken van een schoolkeuze? U kan kiezen tussen de onderdelen kleuterschool, Nederlands in de lagere school en bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Waarom kiest u voor dit onderdeel? - Aan welk onderdeel van dit DV hecht u de meeste waarde? (Veiligheid, bewoonbaarheid en hygiëne, kleuterafdeling of Nederlands in de lagere school) - Is er iets in het DV dat u niet relevant vindt bij het maken van een schoolkeuze? - Vindt u alle onderdelen van dit DV even belangrijk bij het maken van een schoolkeuze? - In welke mate gelooft u dat het advies een eerlijke reflectie is van de werkelijkheid in de school? - In welke mate heeft u vertrouwen in het werk van de inspecteurs? - In welke mate vindt u dat dit verslag zich ertoe leent om ouders te informeren op vlak van schoolkeuze? - Zou u in de toekomst een DV gebruiken voor het maken van een schoolkeuze? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? 	
<p>Beantwoorden OV3</p>	<p>Stel dat uw kind in één van de beide scholen ingeschreven is en u leest dit DV.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zou u de school aanspreken na het lezen van dit DV? Is er een verschil tussen DV 1 en DV 2? <p>Ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op welke manier/Op welk moment spreekt u de school aan? 	<p>10 min</p>

Eventuele subvragen:

- *Terloops aanspreken – schoolpoort, na OC ...*
- *U maakt een afspraak om dit te bespreken.*
- *U roept de school ter verantwoording.*
- *U schrijft een briefje/mail/...*

- Wie zou u aanspreken op school omtrent de tekortkomingen?

Eventuele subvragen:

- *Klasleerkracht aanspreken?*
- *Directie aanspreken?*
- *Zorgteam aanspreken?*
- *Andere ouders aanspreken?*
- *Nog andere personen?*
- *Waarom?*

- Vindt u het nodig dat ouders reageren op het DV? Waarom?

- Vindt u zich de juiste persoon om te reageren op het DV? Zo ja, waarom bent u de juiste persoon om te reageren? Zo nee, waarom niet?

- Is het volgens u de taak van de ouders om met de school in interactie te treden omtrent een DV?

- Denkt u dat de school aan de slag zou gaan met uw reactie op het DV?

- Over welke onderdelen zou u de school aanspreken? Zou u de school eerder aanspreken over veiligheid, bewoonbaarheid, de kleuterafdeling of Nederlands in de lagere school? Waarom precies dit onderdeel?

- Voelt u zich zeker genoeg om de school aan te spreken omtrent een doorlichtingsverslag? Is hier een verschil tussen DV 1 en DV 2?

- Is het volgens u de taak van de ouders om met de school in interactie te treden omtrent een doorlichtingsverslag?

	<p>Nee: U zou de school niet aanspreken na het doorlezen van dit DV.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waarom niet? - Moet er iemand anders dan wel reageren volgens u? Wie zou deze reactie dan moeten geven? <p><u>Eventuele subvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Klasleerkracht?</i> - <i>Directie?</i> - <i>Zorgteam?</i> - <i>Andere ouders?</i> - <i>Ouderraad?</i> - <i>Schoolraad?</i> - <i>Scholengroep?</i> - <i>Nog andere personen?</i> - Wat houdt u tegen om de school aan te spreken na het lezen van DV? - Is het volgens u de taak van de ouders om met de school in interactie te treden omtrent een doorlichtingsverslag? <p>Aan alle respondenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verwacht u een reactie van de school naar u als ouder toe na een doorlichting? Zo ja, wat voor een reactie? Zo nee, waarom niet? <p><u>Eventuele subvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ouder verwacht volgende reactie van school:</i> <ul style="list-style-type: none"> o <i>Uitleg/duiding van verslag op infomoment...</i> o <i>Verandering van zaken die niet gunstig waren op DV</i> o <i>Niets</i> - Zou u overwegen uw kind in een andere school onder te brengen na het doorlezen van dit DV? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? 	
Slotvragen	Is er, volgens u, nog iets waarover we het moeten hebben? Heeft u nog vragen of opmerkingen?	3 min
Afronding	Hartelijk dank voor uw medewerking aan het interview.	

Toelichting bij het verslag

1. Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

Elke doorlichting biedt een antwoord op twee onderzoeksvragen:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (het OK) en respecteert ze de regelgeving?

Om de twee onderzoeksvragen te beantwoorden, voert de onderwijsinspectie tijdens elke doorlichting vier onderzoeken uit:

- een onderzoek naar de kwaliteitsontwikkeling;
- een onderzoek naar de onderwijsleerpraktijk;
- een onderzoek naar één kwaliteitsgebied;
- een onderzoek naar het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

2. Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen van het OK aan de hand van een relevante steekproef. De onderzoeken zijn steeds gebaseerd op een triangulatie van onderzoeksmethoden en bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

3. Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

Het doorlichtingsteam situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingschalen. Door met ontwikkelingschalen te werken, wil de onderwijsinspectie het schoolteam stimuleren om de eigen kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus. Het verslag stelt de antwoorden op de onderzoeksvragen ook visueel voor.

	Beneden de verwachting Er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.
	Benadert de verwachting Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.
	Volgens de verwachting Er zijn veel sterke punten en geen belangrijke punten of gebieden ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.
	Overstijgt de verwachting Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK). Dit niveau betekent dus voluit: "Volgens de verwachting van het referentiekader voor onderwijskwaliteit".

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen, maar op dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft een positieve impact op de resultaten en effecten bij de kleuters/leerlingen.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of school specifieke noden of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan (na vertaalslag naar een andere context) andere scholen inspireren.

2.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse regering over de verdere erkenning van de school. Er zijn twee adviezen mogelijk.

1. Indien de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert het doorlichtingsteam **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - 1.1. een gunstig advies zonder meer;
 - 1.2. een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
2. Indien de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, kan het doorlichtingsteam **een ongunstig advies** formuleren. Dit advies heeft twee varianten:
 - 2.1. Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur het engagement aangaat om zich bij het werken aan de tekorten extern te laten begeleiden. Indien het schoolbestuur gebruik maakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting binnen een tijdspanne die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt, behalve als de tekorten betrekking hebben op de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - 2.2. Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het schoolbestuur kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur aangeeft om te rechtvaardigen dat er wél een mogelijkheid moest zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

2.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

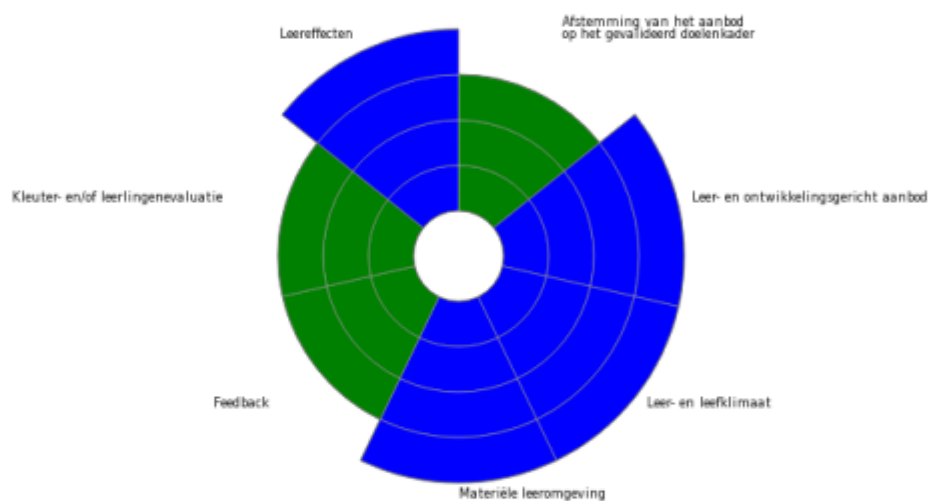
De school ontvangt het verslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Het schoolbeleid kan dan feitelijke onjuistheden melden die het doorlichtingsteam nog kan rechtzetten. Het advies en de inschalingen kunnen op dat moment echter niet meer worden gewijzigd.

Uiterlijk binnen **dertig kalenderdagen na de ontvangst** van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bespreking van het verslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag wordt schriftelijk ingediend en gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De bespreking wordt zo spoedig mogelijk gepland en het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging. Het doel van dit bijkomende gesprek is verduidelijking over het verslag te krijgen.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

2.1 de kleuterafdeling

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader. Het aanbod is evenwichtig en sluit aan bij de ontwikkeling van de kleuters.

Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

De leraren benutten de beginsituatie van de kleuters om voor iedere kleuter haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces af te stemmen op de leer- en ontwikkelingsbehoeften van iedere kleuter. De leraren baseren zich op de uitgangspunten van het ervaringsgericht onderwijs waarbij elk kind zijn talenten zoveel mogelijk kan ontwikkelen. Het aanbod is bij uitstek samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren en de brede, harmonieuze ontwikkeling. De onderwijsorganisatie bevordert het nastreven van de doelen. De manier waarop de leraren het leer- en ontwikkelingsgericht aanbod vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

Leer- en leefklimaat Het team speelt vlot in op de emotionele noden en op de leer-, verzorgings- en ontwikkelingsbehoeften van alle kleuters. De leraren motiveren de kleuters, ondersteunen hen, waarderen hen en geven hen een autonome rol in het onderwijsleerproces. De leraren maken efficiënt gebruik van de beschikbare tijd en beschouwen buitenklasactiviteiten als pedagogische momenten. Warme transitie momenten tussen de school en diverse partners bevorderen het gewenningsproces van de kleuters. De manier waarop de leraren de positieve en stimulerende speelleeromgeving vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

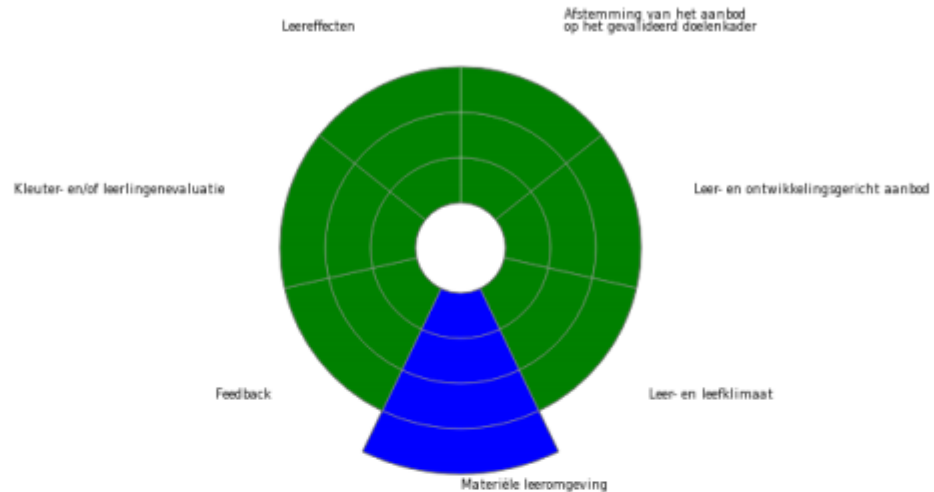
Materiële leeromgeving De materiële leeromgeving ondersteunt en stimuleert het nastreven van de doelen en stimuleert de ontwikkeling van de kleuters. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. De netheid van de infrastructuur en de schooldomein en de zorg waarmee de leraren zelf materialen uitwerken, zijn opvallend. De manier waarop de school de materiële leeromgeving vormgeeft, is een voorbeeld van goede praktijk.

Feedback De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback, waarbij ze vertrekken vanuit de doelen en de leerervaringen van de kleuters. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.

Kleuter- en/of leerlingevaluatie De evaluatie en de observaties zijn representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, breed, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De ontwikkeling van het kindvolgsysteem vormt voor de leraren een dynamisch proces waarbij de brede beeldvorming en evaluatie voorop staan.

Leereffecten Uit de onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en het kleuterwelbevinden blijkt dat het team aanzienlijke inspanningen levert, die daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling van de kleuters.

2.2 Nederlands in het lager onderwijs

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is evenwichtig en afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. De leraren gebruiken een digitaal platform om de volledigheid van het aanbod te bewaken.

Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare en uitdagende doelen te stellen en geven het onderwijsleerproces vorm vanuit de schoolvisie. Het aanbod is samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren. Cursorisch onderwijs wordt afgewisseld met projecten, kringen en ateliers. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen. Spreken, luisteren, schrijven en lezen krijgen de nodige aandacht, vaak ook met een creatieve invulling. Spelling heeft een prominente plaats in het aanbod, een onderzoek naar het rendement van het aanbod spelling kan mogelijk leiden tot bijsturingen.

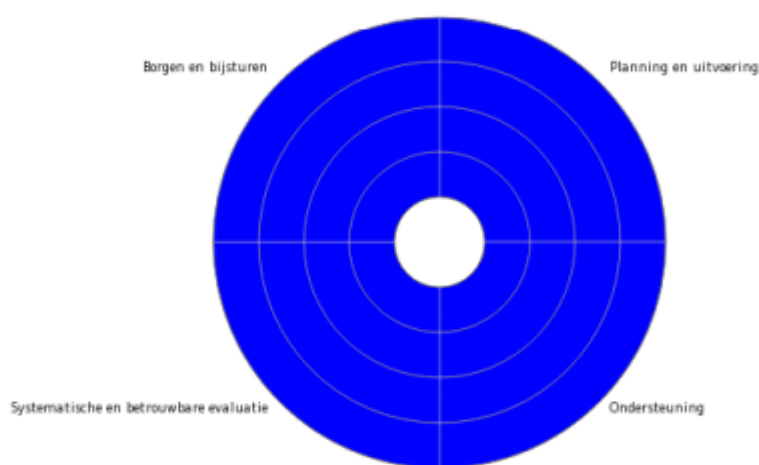
<i>Leer- en leefklimaat</i>	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.
<i>Materiële leeromgeving</i>	De materiële leeromgeving ondersteunt en stimuleert het bereiken van de doelen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. De manier waarop de school de materiële leeromgeving en het schooldomein vormgeeft, is een voorbeeld van goede praktijk.
<i>Feedback</i>	De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback, waarbij ze vertrekken vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.
<i>Kleuter- en/of leerlingevaluatie</i>	De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, breed, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De leraren gaan kritisch om met verschillende vormen van evaluatie en gebruiken zowel formatieve als summatieve evaluaties. Zelfgemaakte toetsen tegen het licht houden en de koppeling maken met leerplandoelen, heeft nog groeikansen.
<i>Leereffect</i>	De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en het leerlingenwelbevinden tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

3. In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

Het bestuur is verantwoordelijk voor de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de gebouwen en lokalen. De onderwijsinspectie doet hierop een marginale controle.

Aan de hand van de volgende selectie van processen gaat ze na of de school hiervoor een doeltreffend beleid ontwikkelt en voert:

- gebouwen en onderhoud
- noodplanning
- ongevallen en hulpverlening

Planning en uitvoering Het schoolgebouw werd gebouwd in de periode van september 2014 tot oktober 2015 binnen het project 'Scholen van Morgen'. Bij deze publiek-private samenwerking is voorzien in het ontwerpen, bouwen, financieren en onderhouden van de gebouwen. 'Scholen van morgen' hanteert een dynamisch risicobeheersingsbeleid voor de gebouwen en het onderhoud. Voor de processen noodplanning en ongevallen en hulpverlening neemt de school systematisch maatregelen en plant ze systematisch acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Ze neemt deze acties op in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. De school voert de geplande acties systematisch uit. Indien de uitvoering niet op korte termijn kan plaatsvinden, neemt de school doeltreffende compenserende maatregelen. De manier waarop de school haar acties plant en uitvoert, is een voorbeeld van goede praktijk.

<i>Ondersteuning</i>	De school ondersteunt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Ze voorziet planmatig in financiële, materiële en personele middelen. De school doet voor de gebouwen en onderhoud beroep op de steun van 'Scholen van Morgen'. Daarnaast beschikt de school over een interne en een externe preventieadviseur die de processen noodplanning en ongevallen en hulpverlening opvolgen. De manier waarop de school haar planning, evaluatie en uitvoering ondersteunt, is een voorbeeld van goede praktijk.
<i>Systematische en betrouwbare evaluatie</i>	In het project 'Scholen van morgen' wordt de systematische en betrouwbare evaluatie voor gebouwen en onderhoud uitgevoerd. De school evalueert aanvullend en systematisch alle processen en bijhorende acties voor noodplanning en ongevallen en hulpverlening. Ze verzamelt gegevens om de kwaliteit van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne te evalueren en baseert zich hiervoor op diverse bronnen. Ze betreft relevante partners bij de evaluaties. Hierdoor zijn de evaluaties betrouwbaar. De manier waarop de school haar acties en processen evalueert, is een voorbeeld van goede praktijk.
<i>Borgen en bijsturen</i>	De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten. Ze bewaart en verspreidt wat kwaliteitsvol is. Ze ontwikkelt doelgerichte verbeteracties voor haar werkpunten. De manier waarop de school haar sterke punten borgt en haar werkpunten bijstuurt voor gebouwen en onderhoud; noodplanning en ongevallen en hulpverlening, is een voorbeeld van goede praktijk.

4. Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

De kwaliteit borgen van de kwaliteitsontwikkeling.

De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor de kleuterafdeling.

De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor Nederlands in het lager onderwijs.

De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor Mens en maatschappij in het lager onderwijs.

De kwaliteit borgen van het omgaan met diversiteit.

De kwaliteit borgen van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Bijlage 3: Doorlichtingsverslag 2

Toelichting bij het verslag

1. Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

Elke doorlichting biedt een antwoord op twee onderzoeksvragen:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (het OK) en respecteert ze de regelgeving?

Om de twee onderzoeksvragen te beantwoorden, voert de onderwijsinspectie tijdens elke doorlichting vier onderzoeken uit:

- een onderzoek naar de kwaliteitsontwikkeling;
- een onderzoek naar de onderwijsleerpraktijk;
- een onderzoek naar één kwaliteitsgebied;
- een onderzoek naar het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

2. Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen van het OK aan de hand van een relevante steekproef. De onderzoeken zijn steeds gebaseerd op een triangulatie van onderzoeksmethoden en bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

3. Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

Het doorlichtingsteam situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingsschalen. Door met ontwikkelingsschalen te werken, wil de onderwijsinspectie het schoolteam stimuleren om de eigen kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus. Het verslag stelt de antwoorden op de onderzoeksvragen ook visueel voor.

	Beneden de verwachting Er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.
	Benadert de verwachting Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.
	Volgens de verwachting Er zijn veel sterke punten en geen belangrijke punten of gebieden ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.
	Overstijgt de verwachting Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK). Dit niveau betekent dus voluit: "Volgens de verwachting van het referentiekader voor onderwijskwaliteit".

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen, maar op dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft een positieve impact op de resultaten en effecten bij de kleuters/leerlingen.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of school specifieke noden of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan (na vertaalslag naar een andere context) andere scholen inspireren.

2.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse regering over de verdere erkenning van de school. Er zijn twee adviezen mogelijk.

1. Indien de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert het doorlichtingsteam **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - 1.1. een gunstig advies zonder meer;
 - 1.2. een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
2. Indien de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, kan het doorlichtingsteam **een ongunstig advies** formuleren. Dit advies heeft twee varianten:
 - 2.1. Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur het engagement aangaat om zich bij het werken aan de tekorten extern te laten begeleiden. Indien het schoolbestuur gebruik maakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting binnen een tijdspanne die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt, behalve als de tekorten betrekking hebben op de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - 2.2. Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het schoolbestuur kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur aangeeft om te rechtvaardigen dat er wél een mogelijkheid moest zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

2.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De school ontvangt het verslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Het schoolbeleid kan dan feitelijke onjuistheden melden die het doorlichtingsteam nog kan rechtzetten. Het advies en de inschalingen kunnen op dat moment echter niet meer worden gewijzigd.

Uiterlijk binnen **dertig kalenderdagen na de ontvangst** van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bespreking van het verslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag wordt schriftelijk ingediend en gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De bespreking wordt zo spoedig mogelijk gepland en het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging. Het doel van dit bijkomende gesprek is verduidelijking over het verslag te krijgen.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be, en www.doorlichtingsverslagen.be.

2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

2.1 De kleuterafdeling

Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

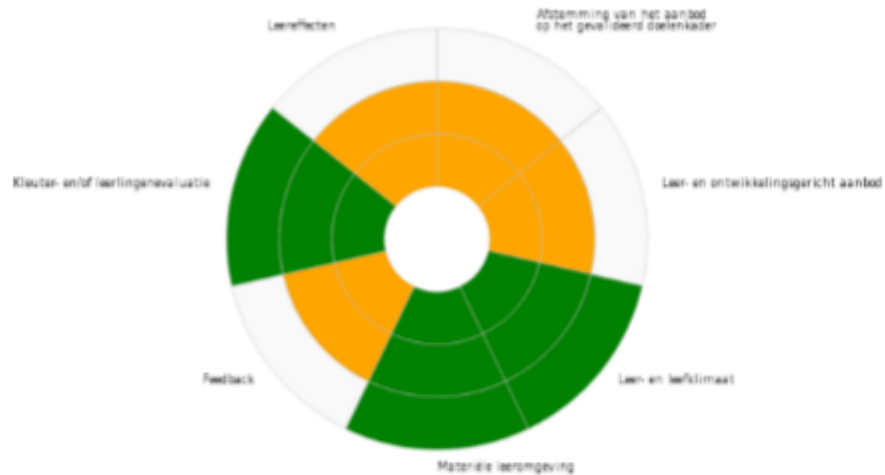
Het aanbod spoort gedeeltelijk met het gevalideerd doelenkader. De volledigheid, het evenwicht van het aanbod, de concrete vertaling van doelen naar operationalisering en activiteiten en de gerichtheid op de maximale ontwikkeling van de kleuters zijn nog werkpunten.

Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

De leraren laten kansen liggen om doelen haalbaar en uitdagend te maken voor de kleuters door betekenisvolle opdrachten. Een meer planmatige differentiatie is een werkpunt. De afstemming van het onderwijsleerproces op de beginsituatie, de talige competenties en op de observatie- en evaluatiegegevens van de kleuters is voor verbetering vatbaar. Het kleuterteam is weinig vertrouwd met het aanbod en de aanpak van de instructie-, de thema- en zelfredzaamheidsaankader. De leraren laten nog kansen liggen om het aanbod samenhangend te maken. Zo is het gebrek aan afspraken over de logische en graduele opbouw van kennis, vaardigheden en attitudes duidelijk zichtbaar tot op de klasvloer. Het aanbod is in beperkte mate betekenisvol en activerend. Zo hebben het incidenteel leren, de motorische ontwikkeling en het probleemoplossend denken in het hoekenaanbod nog groeipotentieel. De activiteiten zijn in mindere mate gericht op actieve deelname van de kleuters en op talige interactie. De onderwijsorganisatie is nog weinig gericht op het bereiken van de doelen.

Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positieve en stimulerende speelleeromgeving. De leraren motiveren de kleuters, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren maken doorgaans efficiënt gebruik van de beschikbare tijd en beschouwen zowel de binnen- als buitenklasactiviteiten als pedagogische momenten. Aandacht voor de zelfredzaamheid en in groeiende mate de warme transitie momenten bevorderen de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kleuters.
Materiële leeromgeving	De materiële speelleeromgeving ondersteunt veelal het nastreven van de doelen maar houdt onvoldoende rekening met de ontwikkelingsbehoeften van alle kleuters. De materiële speelleeromgeving is weinig stimulerend en de inrichting van de meeste klassen weerspiegelt weinig authentieke en realistische contexten en speelleerplekken die de betrokkenheid en exploratiedrang van de kleuters stimuleren. De hoeken doelgericht verrijken en de boekenhoeken inhoudelijk en qua vorm aantrekkelijk maken zijn werkpunten. De ontwikkelingsmaterialen zijn aan uitbreiding en actualisering toe.
Feedback	De leraren geven af en toe productgerichte feedback, die duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. Ze laten kansen liggen om de feedback doel- en ontwikkelingsgericht te formuleren en systematisch in te bedden in het onderwijsleerproces.
Kleuter- en/of leerlingevaluatie	De observaties en de evaluatie van het aanbod zijn in beperkte mate gericht op een harmonische beeldvorming. De leraren hebben weinig zicht op de voortgang van de kleuters voor alle ontwikkelingsdomeinen. Ze zijn nog zoekende om de observaties sterker af te stemmen op het gevalideerd doelenkader. Ze bevinden zich in een ontwikkelingstraject om te komen tot een transparante, betrouwbare en brede evaluatie, die is afgestemd op de doelgroep. Het kleuterteam verwoordt een nood aan eenduidige afspraken en criteria.
Leereffecten	Hoewel de leraren aandacht hebben voor het kleuterwelbevinden blijkt uit de onderwijsleerpraktijk en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk dat het team nog te weinig doelgerichte inspanningen levert, die daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling van de kleuters. De leraren laten kansen liggen om de leereffecten bij de kleuters te verhogen door de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk gericht te bewaken en te versterken.

2.2 Nederlands in de lagere afdeling

<p>Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader</p>	<p>Het aanbod spoort gedeeltelijk met het gevalideerd doelenkader. De volledigheid, het evenwicht van het aanbod en de afstemming op het verwachte beheersingsniveau zijn nog werkpunten. De leraren laten kansen liggen om zowel het creatief en functioneel schrijven en de mondelinge taalvaardigheden op een meer intentionele en evenwichtige manier te plannen.</p>
<p>Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod</p>	<p>De meeste leraren hebben intuïtief en veelal eenzijdig zicht op de talige competenties van de groep leerlingen. De lesdoelen haalbaar en uitdagend maken voor de meeste leerlingen en ze afstemmen op het onderwijsleerproces is voor verbetering vatbaar. Sommige leraren expliciteren de doelen voor de leerlingen om hun betrokkenheid en intrinsieke motivatie te verhogen. Andere leraren laten kansen liggen om leerlingen te betrekken bij hun leerproces en zo hun zelfregulatie te bevorderen. De leraren laten doorgaans nog kansen liggen om het aanbod samenhangend, betekenisvol en activerend te maken. Enkele leraren creëren functionele schrijf- en spreekopdrachten in authentieke realistische contexten die een hefboom kunnen vormen voor leraren waarbij spreek- en schrijftaken veeleer een schoolse invulling krijgen. De lees-, schrijf- en spreekstrategieën op elkaar afstemmen over de leerjaren heen is een werkpunt. De onderwijsorganisatie is wisselend gericht op het bereiken van de doelen.</p>

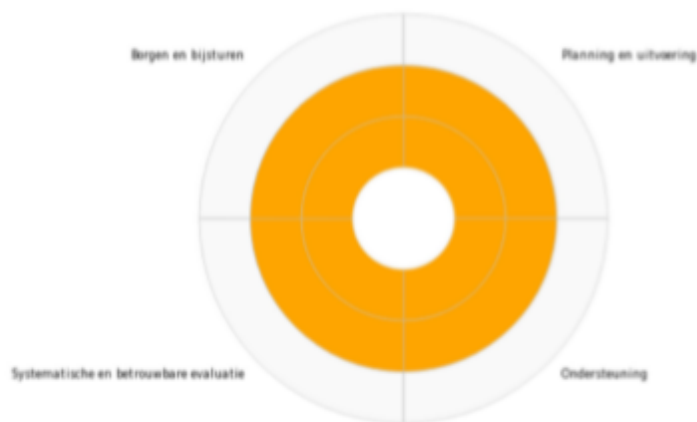
Leer- en leefklimaat	De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De teamleden focussen sterk op het sociaal-emotioneel welbevinden van leerlingen. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De mate waarin ze de autonomie en de intrinsieke motivatie bevorderen is leraarafhankelijk. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.
Materiële leeromgeving	De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. De klaswanden zijn in de meeste klassen vooral gericht op de ondersteuning van de schriftelijke taalvaardigheid. Hoewel een bezoek aan de plaatselijke bibliotheek het vast boekenaanbod verruimt, heeft het aantrekkelijk karakter en de verrijking van de diverse klasbibliotheken nog groeipotentieel.
Feedback	De leraren geven voornamelijk mondelinge feedback. Die taak- en productgerichte feedback is duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend en past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De leraren laten kansen liggen om de mondelinge en schriftelijke feedback doel- en ontwikkelingsgericht te formuleren. De feedback systematisch inbedden in het onderwijsleerproces en deze concreet formuleren gebeurt occasioneel. Leraarafhankelijk zijn er aanzetten om de feedback op het rapport stimulerend en geruuststellend te formuleren.
Kleuter- en/of leerlingevaluatie	De evaluatie is in grote mate representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. Een accentuering van spelling en technische, cognitieve taalvaardigheden bedreigt in zekere mate een evenwichtige evaluatiepraktijk voor Nederlands. De evaluatie is doorgaans transparant, betrouwbaar, breed, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. De leraren laten nog kansen liggen om de evaluatie van minder meetbare aspecten zoals mondelinge taalvaardigheid en creatieve schrijfopdrachten aan de hand van objectieve criteria te stroomlijnen.
Leereffecten	De onderwijsleerpraktijk en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk bieden gedeeltelijke garanties dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt. De teamleden hebben wel oog voor een positief leerlingenwelbevinden.

3. In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

Het bestuur is verantwoordelijk voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de gebouwen en lokalen. De onderwijsinspectie doet hierop een marginale controle.

Aan de hand van de volgende selectie van processen gaat ze na of de school hiervoor een doeltreffend beleid ontwikkelt en voert:

- gebouwen en onderhoud
- noodplanning
- ongevallen en hulpverlening

Planning en uitvoering De onderliggende processen die in de focus van de doorlichting stonden (electriciteit, noodplanning en ongevallen en hulpverlening) krijgen een adequate invulling. De school plant doelmatig maatregelen en acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Ze kan hiervoor onder meer terecht bij de technische dienst van de scholengemeenschap. Ze neemt deze acties echter slechts gedeeltelijk op in het globaal preventieplan (GPP) en het jaaractieplan (JAP). De preventieadviseur is door de interne complexe structuur van bevoegdheden en beslissingsorganen niet altijd op de hoogte van geplande en uitgevoerde werken. Onder meer hierdoor kan de preventieadviseur zijn opdracht niet naar behoren uitvoeren.

Ondersteuning De school ondersteunt beperkt de planning, de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Binnen dit kader heeft het dynamisch risicobeheersingssysteem nog heel wat groeimarge. De school voorziet in financiële middelen maar de besteding ervan gebeurt weinig transparant. Zo ontbreekt de budgettering in het GPP en het JAP. De school investeert veeleer weinig in personele middelen (tijdbesteding) opdat de preventieadviseur zijn taak naar behoren zou kunnen uitvoeren. Een aantal taken worden succesvol door de directeur opgenomen.

Systematische en betrouwbare evaluatie De school evalueert enkele processen en bijhorende acties. Omwille van de complexe structuur van bevoegdheden en beslissingsorganen is de evaluatie weinig systematisch en volledig. Ook benut de school bij haar evaluaties niet altijd alle beschikbare bronnen of de expertise van relevante partners, onder meer die van de preventieadviseur. Hierdoor komt de betrouwbaarheid van de evaluaties in het gedrang.

Borgen en bijsturen De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten, maar dat zicht is onvolledig. Ze bewaart en verspreidt niet altijd wat goed is. Ze laat kansen liggen om haar werking vanuit de evaluaties op basis van een efficiënt en actueel bijgehouden GPP en JAP bij te stellen.

4. Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES waarbij het bestuur zich moet engageren om aan de hieronder vermelde tekorten te werken.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

- De kwaliteit borgen van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
- De kwaliteit borgen van het leer- en leefklimaat.

- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot het omgaan met diversiteit.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk voor wiskunde in de lagere afdeling.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk voor Nederlands in de lagere afdeling.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot het leer- en ontwikkelingsgericht aanbod.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de feedback.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de leereffecten.

- De tekorten wegwerken met betrekking tot de kwaliteitsontwikkeling.
- De tekorten wegwerken met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling (erkenningvoorwaarde).

Bijlage 4: voorbeeld van een getranscribeerd interview

Interview respondent 19

Opgenomen op 05/03/2020

U hebt onlangs een schoolkeuze gemaakt.

Euhm... ja voor Juul. Euhm Sint-Janscollege hebben we gekozen.

Hoe lang is dit geleden?

Euhm... (respondent denkt na). We hebben dat gekozen vorig jaar, hij is in september vorig jaar gestart dus het jaar ervoor.

Oké. Dus ongeveer een jaar geleden.

Ja, inderdaad een jaar geleden.

Op basis van welke criteria hebt u deze keuze gemaakt?

Euhm, dat een goeie vraag. Dat is eigenlijk ook euhm... mede door de school. Hij heeft lagere school gelopen op de Steinerschool in Gent en mijn zus was zijn juf in het zesde leerjaar.

Ja.

Zij dacht ook van goh het gewone onderwijs gaat hem misschien beter liggen, hij is wel altijd graag naar school gegaan. Maar hij heeft nogal graag dat dat kunstzinnige dat lag hem minder. Euhm en de structuur van een boek leek ons wel goed, want in een Steinerschool moet je alles zelf schrijven. Niet dat hij... Hij kon goed schrijven enzo maar dat was voor hem altijd zo...

Hij heeft meer nood aan structuur.

Awel... hij vindt dat wel, ge voelt dat hij hem daar wel beter in voelt. Als het allemaal goed duidelijk is. Dat voelen wij nu ook wel met Smartschool enzo het staat zwart op wit, afspraken zijn duidelijker, hij voelt hem daar wel goed bij. En dan nog waarom Sint-Jan omdat het dichtstbij is en omdat we wel nog wat mensen gesproken hebben, die we kennen en die er werken, gelijk Valery die is er ook geweest. Kwist ook dat een goede directrice was die zorgjuf was geweest ervoor of coördinator is geweest.

Jaja mevrouw Sabine Joos.

Ja Sabine Joos, ja dus dat was wel belangrijk, den doorslag gaf als Juul op den opendeurdag was. Want we zijn maar in één school geraakt die hij wou, maar ik had het allemaal wel zo gezien en hij zo alleé mama kom ne keer en ik voelde wel een enthousiasme. Maar ik bedoel wel, wij hebben wel gekozen. Want hij zou gekozen hebben om bij zijn vrienden vant lager te blijven.

Jaja.

Bij het bekende te blijven. Nu we hebben hem eigenlijk wel een duwtje gegeven, want je kunt dat niet vragen aan een kind.

Maar je hebt wel zijn mening gevraagd?

Ja gerespecteerd, ja ja. Maar we hebben wel zo iets van, we kunnen niet aan u de keuze laten. We gaan, ja, hij zou voor het gemak of voor het bekende gekozen hebben. Terwijl wij wel een beetje verder gedacht hebben.

Dus jullie hebben wel een doordachte keuze gemaakt?

Eigenlijk wel ja.

Dus als ik het zo samenvat hebben jullie rekening gehouden met de nabijheid van de school.

Ja absoluut.

Het gevoel van de school...

Ja.

Het soort onderwijs...

Ja inderdaad door de overgang van Steiner naar Katholieke school.

Hebt u ook rekening gehouden met de mix van autochtone of allochtone leerlingen?

Eerlijk gezegd niet, maar daarvoor doet hij ook wel, daarvoor niet maar hij voetbalt wel graag. Maar we vonden dat wel in de Steinerschool beperkt die mix, dienen mix en da wrong wel altijd wel wa bij mij. Euhm... maar wij hebben dat aanbod van mix heeft hij wel gehad op de voetbal op Jago (voetbalclub). Dus nu was dat voor ons...

Het is niet dat jullie daar bewust naar gekeken hebben?

Neen. Ik vind wel belangrijk dat er een mix is. Dat ze daar allée mee worden geconfronteerd. Maar ik heb daar voor die school geen rekening mee gehouden.

Hebt u rekening gehouden met de gebouwen? Of de infrastructuur van de school zelf?

Euhm... wij vonden het wel belangrijk dat hij of dat er een middagaanbod was. Dat er kon gespeeld of dat hij kon voetballen. Maar hij maakt er te weinig gebruik van naar ons goesting. Maar ze mogen wel voetballen op school, de speelplaats klonk of allée zag er ook wel aantrekkelijk uit. Dat allée...

Het nodige uit om er te spelen als kind.

Ja voilà.

Welke bronnen hebt u hiervoor geraadpleegd?

Euhm... Awel dus vooral de mening we hebben zowel wat aan mensen gevraagd...

Dus uw informele contacten?

Informele contacten ja eigenlijk wel ja. En dan nen opendeurdag.

Oké en hebt u op de schoolwebsite informatie gevonden?

Neen, eigenlijk niet neen. Ja.

Hebt u een doorlichtingsverslag gebruikt bij het maken van een schoolkeuze?

Neen.

Waarom hebt u geen DV gebruikt?

Ik weet dat eigenlijk niet. Ik wist niet dat het bestond. Awel ik weet dat een school doorgelicht wordt door een commissie en doorlichtingscommissie want...

Een inspectie...

Ja want dat is 'hot item' momenteel op de Steinerschool... omdat daar toch wel wat zenuwachtigheid rond is, rond die doorlichting. Ik ken dat wel, ik heb daar zelf ook gezeten op de Steinerschool, dus de doorlichting ken ik wel. Maar ik wist niet dat da een document was dat ge als ouder kunt raadplegen. Ik dacht dat meer was door de school of subsidies ofzo.

Weet u waar u een DV kan terugvinden?

Neen ook niet. Op de website?

Inderdaad dat klopt, u kan het online raadplegen. Het is van de Vlaamse overheid uit dat de inspectie dat vrij weergeeft van elke school en je kan op internet gewoon kijken en dat terugvinden elke school.

Ahnja oké.

U krijgt van mij twee doorlichtingsverslagen om door te nemen. We overlopen samen even kort de inhoud. Elk doorlichtingsverslag begint met een toelichting. Daarna volgt een deel over de kleuterafdeling. Vervolgens wordt het vak Nederlands in de lagere school besproken. Ten slotte volgt er onder deel 3 de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de school. Helemaal achteraan vindt u het advies betreffende de erkenning van de school. De onderwijsinspectie doet hier ook enkele aanbevelingen.

Gelieve de doorlichtingsverslagen even te lezen. Eventuele vragen of opmerkingen mag u steeds noteren.

Als we gaan kijken naar de inhoud van het DV, wat vond u inhoudelijk van de verslagen?

Euhm... Soms zowat technisch, maar ja wel heel volledig ja. Volledig, ik probeerde me er een beeld van te vormen.

Waren er moeilijke woorden die u niet begreep?

Ja zeker. Ja dus die marginale.

Waren er nog moeilijke woorden?

Op zich cava wel ze. Ik ben wel redelijk vertrouwd met de taal. Dus als ik het niet begreep, dan heb ik het gevraagd dus.

Denkt u dat er mensen moeite zouden hebben met het lezen van een doorlichtingsverslag? Of mensen van het onderwijs juist gemakkelijker?

Euhm int onderwijs jaja dat wel ja dat wel dat denk ik wel. Het is wel onderwijstaal dat wel. Maar ik ben een dochter van onderwijzers dus ik ken die taal wel ja. Maar ik denk wel dat iemand die er niet mee vertrouwd is dat da wel moeilijker is, je moet wel moeite doen om het te lezen. Ik weet niet of ik het spontaan zo aandachtig zou lezen. Ik zou misschien al rapper afhaken, maar visueel zie je wel alles rap en kun je aanhaken met wat er geschreven staat.

Kleurgebruik vindt u een meerwaarde dan?

Ja absoluut. Jaja zeker.

Wat vond u duidelijk in het DV?

Tgoh, ik vind eigenlijk alles duidelijk. Het is te zeggen soms een beetje, ja eigenlijk wel ja alles is gewoon duidelijk ja. Duidelijke taal, het wordt ook ja.... Ja ja ik vind het duidelijk.

Welke sterke punten heeft een DV volgens u?

Euhm (respondent denkt na)... Ik denk vooral... euhm... voor de school dat zij weten waaraan ze moeten werken. Ik weet niet voor mij persoonlijk... Alléé het geeft mij nu wel een beeld maar... nu ja het kan ook een school zijn dat ge u wel goed bij voelt dat misschien werkpunten heeft die een inspectie ziet maar die je als ouder minder belangrijk vindt. Alleé ik weet niet of je daarop uw keuze kunt maken.

Kan zo'n verslag zwaktepunten hebben?

Ja dat denk ik wel ja. Het zijn ik weet niet met hoeveel inspectieleden, dat altijd persoonlijk, ik weet ook niet, ik denk dat ze wel met alle leraren zullen spreken. Maar hier in dat verslag merk je duidelijk dat er een paar sterke leerkrachten zijn waardoor dat dan de onderzoek of alléé de kwaliteit stijgt dan voel je wel dat er een paar da naar beneden halen of is die persoon weg of wordt er iets beter gecoördineerd dat kan wel. Dat heeft wel impact op de school, dat dan wel.

Of is het schoolteam misschien niet zo verbonden? Het kan verschillende redenen hebben dat wel.

Ja voilà. Maar ik denk op basis van een verslag alleen dat ik dat je het ook moet zien. Ik denk dat je niet, ik denk dat het ook gevaarlijk is om een school zomaar aan de kant te schuiven.

Door het lezen van zo'n verslag?

Ja inderdaad. Ja denk ik wel ja. Als ge u daar alleen op baseert dan zou ik zeker niet naar die gaan. En nu heb ik wel heel hoge verwachtingen van die eerste school ja. Dus dat kan misschien ook wel verkeerd zijn. Want als ge dan net een leerkracht hebt waar de inspectie niet geweest is dat je die treft en waar het persoonlijk niet mee klikt. Dan kun je nog zo'n mooi materiaal hebben...

Het kan een vertekend beeld geven?

Ja awel. Ik denk wel dat nodig is...

U vindt de verslagen wel nuttig, maar het is niet een beslissende factor om uw keuze daarop te baseren?

Voor mij persoonlijk niet nee neen, ik denk het niet.

Vindt u de informatie uit het DV relevant?

Ja dat wel. Ja ik moet wel zeggen, ja moest ik moeite gedaan hebben om het te lezen misschien van de scholen alléé dak misschien anders gekozen zou hebben, alhoewel ik denk dat het daar wel goed is nu. Het inspectieverslag is één moment met een paar mensen.

Het is een momentopname dat wel, dat is waar.

Dus om dan zo de schoolcarrière van uw kind daarvan te laten afhangen. Ik denk dat vooral belangrijk is voor de school. Zeker voor school twee dat ze weten wat hun werkpunten zijn en dat iemand die extern is met een helikopterzicht dat wel kan zien dan. Dat zijn jullie werkpunten omdat jullie vergelijkingen hebben, alleé omdat de inspectie vergelijkingen heeft. Het kan ook doen met een andere school.

Wat vond u vormelijk van de verslagen? We kijken nu naar de lay-out.

Ik vind het luchtig. Ik vind de grafiekjes met de kleuren wel goed. Kleurgebruik en de structuur vind ik zeer goed, is duidelijk voor me. Hier dacht ik wel die ga zeker een negatief verslag hebben en op het einde krijgen ze dan een positieve. Het kan misschien u wel te rap in een richting duwen. Maar ik heb da wel graag dat zowat begeleid is.

Mocht u op basis van deze verslagen uw kind in een school moeten inschrijven. Welk van de beide scholen zou u dan kiezen? Waarom?

Ja één he, ja. Ja omdat in mijn ogen dat perfecte school is bijna, vooral ook ik heb het gevoel dat hier dat da een goed draaiende machine is, goed onderhouden gebouwen euhm... dat ze hier goed weten waar ze mee bezig zijn en hier heb ik het zowat het gevoel dat er een paar misschien geen goesting meer hebben.

Beide lachen.

Dat gevoel krijg ik he als ik dat lees he.

Welk onderdeel van dit DV zou beslissend zijn bij het maken van een schoolkeuze? U kan kiezen tussen het onderdelen kleuterschool, Nederlands in de lagere school en bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Waarom kiest u voor dit onderdeel?

Informatie over de kleuterschool, absoluut wel. Omdat dat da euhm... voor ons de doorslag was om de kinderen zeker naar de Steinerschool te doen. Omdat ja een kleuter de start moet goed zitten en dan komt de taal wel in mijn hoofd is da, in mijn visie.

Oké dat klopt.

Is er iets in het DV dat u niet relevant vindt bij het maken van een schoolkeuze?

Zo dat laatste de kwaliteit natuurlijk wel he, tis natuurlijk wel belangrijk, maar minder belangrijk dan de anderen. Dat de technische dienst enzo dat zij niet goed weten wat hun taken is dat zegt wel iets over hoe de school georganiseerd is natuurlijk he als de wc's niet doorchassen is dat kan dat zijn dat

uw kind niet naar toilet wil en dat het hier thuis dan ongelukjes heeft. Dus dat kan wel, maar da zijn eerder ongemakken want als ge een heel warme kleuterjuf hebt dan vergeet ge da. Dus ik vind het minder relevant. Ik vind dat evident dat da draait allée.

Het is wat je verwacht...

Het zou in orde moeten zijn en dat een inspectie dat controleert, ik vind dat goed en absoluut nuttig. Want zij moeten weten dat da voor hen een werkpunt is, maar voor ouder. Alhoewel als je naar een opendeurdag gaat dat da invloed heeft, de mooiheid of de hygiëne en de properheid. Allée dat ma das op de Steinerschool waar de twee jongste gaan absoluut niet het geval... lacht... en toch gaan ze er vree graag naar school en das voor mij wel belangrijk en de basis als ge iets moet kiezen weet je dat nog niet he.

In welke mate gelooft u dat het verslag een eerlijke reflectie is van de werkelijkheid in de school?

Dat geloof ik wel, ja dat da een eerlijke reflectie is dat geloof ik wel. Ik weet natuurlijk wel niet met hoeveel dat ze zijn of dat er nog een onafhankelijke is. Als er één iemand is die wat een mening heeft over een bepaalde school of ja of geen goed contact heeft of is dat gevaarlijk of als dat een team is en als er vaste criteria zijn waar ge niet vanonder kunt ja, ik geloof wel dat da niet vrijblijvend kan zijn zoiets. Dat er geen plaats is voor subjectiviteit dat denk ik wel. Dat verwacht ik, daar ga ik vanuit.

In welke mate heeft u vertrouwen in het werk van de inspecteurs?

Ik vertrouw daarin, ja.

In welke mate vindt u dat dit verslag zich ertoe leent om ouders te informeren op vlak van schoolkeuze?

Bwa ik denk dat als ze echt twijfelen dat het een doorslag kan zijn. Als ze zeggen, we twijfelen echt tussen twee scholen dan zou zo'n verslag wel nuttig kan zijn. Ik zou da zeker allée zelf ook bekijken moest ik twijfelen, maar het is me nog nooit gezegd geweest dat je daar in kunt kijken dus ik denk dat de scholen wel een beetje verstoppen, dat gevoel krijg ik nu wel.

Zou u in de toekomst een DV gebruiken voor het maken van een schoolkeuze? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ja, want er komt misschien nog een keuze voor Nora als ze niet in het gewone onderwijs kan blijven. Da we wel gaan moeten kijken, maar toch zou ik wel altijd naar de school gaan en als ik dan twijfel tussen twee scholen dan zou ik het bekijken moest ik het echt niet weten en kijken in het verslag. Zij zien dingen die wij niet zien. Dat kan toch een derde visie geven.

Een extra hulpmiddel?

Ja een extra hulpmiddel, maar zeker niet als eerste.

Stel dat uw kind in één van de beide scholen ingeschreven is en u leest dit DV.

Zou u de school aanspreken na het lezen van dit DV? Is er een verschil tussen DV 1 en DV 2?

Ja ik zou wel misschien kritisch zijn. Ja zeker ja da wel. Ik zou wel kritischer meekijken dat wel zo van zijn die lokalen, das misschien echt wel verouderd. Of spreken ze echt niet goed af of alléé. De taal van mijn kinders is echt loopt achter ligt het aan... of ik zou misschien meer kijken van wat heb je gedaan of of.

Dus zou u de school dan echt aanspreken?

Ja ik als persoon wel ja. Als het invloed heeft op mijn kind, als ik voel of als ik lees in het verslag van ja de kwaliteit... van de leeromgeving spoort niet aan tot leren of ik heb ook het gevoel dat ze op onderen honger bleven zitten, dat gevoel had ik bij Juul in het lager soms wel bij hem dak vond dat het niet individueel en veel klassikaal was en dat die soms op zijn honger bleef zitten. Moest ik dat dan gelezen hebben zou ik me wel extra gestaafd voelen. Dan zou ik het zeker zeggen en minder twijfelen om het te zeggen.

In het 1ste DV waren er positieve punten? Zou u daarover in gesprek gaan met de school?

Ja misschien wel ja. Hmmm das altijd he complimenten geven doen we minder rap he. Alst niet goed gaat dan zeg je het he. Ik bedank de leraren wel heel veel als het wel goed gaat. Maar das onafhankelijk van het verslag.

Op welke manier/Op welk moment spreekt u de school aan?

Ik zou ze persoonlijk aanspreken. Als er iets is dat ga ik niet rap op mail zetten, ik ga wel vragen via mail kunnen we een keer afspreken om erover te praten.

En met wie?

Ik zou de leerkracht hierover in eerste instantie erover aanspreken. Het was ook zo op de speelplaats zat er nen nagel los en Boris had altijd maar gaten in zijn broek en dan zag ik toevallig de directrice lopen en toen zei ik kank ik nen hammer krijgen om da nagelke in te kloppen want tis al de zoveelste keer, alléé zei dan oei oei oei dus ik ga da wel niet op mail zetten alhoewel ik wa ambetant was omdat het een nieuwe broek was en er zat een gat in en dan kun je rap keer mailen potverdorie en ik denk dan oplossingsgericht wete ja.

Vindt u het nodig dat ouders reageren op het DV? Waarom?

Hmmm... Ja ik denk het niet.

Neen. En waarom niet?

In groep bedoel je? Allemaal samen reageren in groep?

Ja dat kan, maar ik bedoelde gewoon u als ouder of eventueel andere ouders?

Neen neen. Ja ja dat wel, individueel, als groep vind ik dat wel zowat ik weet het niet eigenlijk. Maar ik vind wel dat je daarop mag reageren dat is een inspectie verslag dat gaat over uw kind als er iets is dat niet goed loopt en het heeft effect ja effect op uw kind dan wel. Maar ik vind het altijd heel

gevaarlijk om als groep te gaan, om naar de directie. Tenzij het echt niet goed loopt ofzo dan wel. Dan kun je dat verslag gebruiken als een ondersteuning.

Misschien kan de ouderraad hierin een rol spelen?

Ahnja voilà inderdaad ja inderdaad.

Denkt u dat de school aan de slag zou gaan met uw reactie op het DV?

Ja dat denk ik wel. Alléé tenzij... goh het hangt er wel natuurlijk vanaf op welke manier je het brengt ma ik ben geen conflictzoeker dus ik zou ook direct denken aan een oplossing. Ik zou niet zeggen van dit loopt niet goed. Gelijk met da nagelke.

Direct een aanpak voorzien dan om het op te lossen of doe het zo...

Waardoor ik wel denk dat het aanvaard zou worden ze.

Verwacht u een reactie van de school naar u als ouders toe na een doorlichtingsverslag?

Ja wij hebben wel ne mail gehad van de directie nu omdat da nu wel ja ook zenuwachtigheid brengt omdat we weten dat de minister kritiek heeft op de middelbare school in de Kasteellaan. En dat er kans is dat ze een negatief advies krijgen. En we voelen wel ja en de school voelt daar wel zenuwachtigheid over... [Gesprek met kind: heb je uw handen gewassen Boris]... dus ik vind da wel belangrijk dat ze dat niet verstoppen, ja goh als ze zeggen van kijk we gaan daarmee aan de slag we gaan daar iets aandoen en alléé sowieso vind ik dat wel belangrijk dat ze dat...

Momenteel gebeurt het dus wel dat u als ouder spontaan geïnformeerd wordt?

Ja momenteel wel ja inderdaad. We hebben wel, ja nee ze sturen wel dat verslag niet door. Maar ze hebben wel neen, misschien met een verwijzing dat weet ik niet, daarvan kun je het wel zien, maar ik denk dat ze het willen voor zijn wat ik goed vind, moest er een probleem zijn. Via mijn zus dan weet ik eigenlijk altijd al de inspectie gaande is, da brengt zenuwachtigheid in het team euhm... dusja das misschien meer omdat ze daar les geeft en ik dat dan weet. Ik verwacht sowieso altijd open communicatie.

Zou u overwegen uw kind in een andere school onder te brengen na het doorlezen van dit DV? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Wel ja als het negatieve invloed heeft op het kind en moesten ze er niks meedoen. Zou ik er allereerst iets willen aan doen en dan zou ik het wel doen.

Kindjes kijken naar de mama. Er is gelach.

Maar we gaan niet naar een andere school hoor kindjes. Het is maar een interview.

Is er, volgens u, nog iets waarover we het moeten hebben?

Heeft u nog vragen of opmerkingen?

Neen, ja nee ik vind dat wel nuttig als dat goed bekeken wordt.

Hartelijk dank voor uw medewerking aan het interview.

Bijlage 5: codeboom verwerking Nvivo

Codeboom verwerking OV 1+ OV2 + Choice

Name	Files ^	Referen...
▼ ☐ DV gebruikt bij maken schoolkeuze	0	0
☐ Ja	2	2
▶ ☐ Nee	18	19
▼ ☐ Gebruik DV	0	0
☐ Bevestiging van gemaakte keuze	2	2
☐ Beeld krijgen van opties	3	4
☐ Doorslaggevende factor	4	4
☐ Aanvullende informatie bij bestaande informatie	8	11
☐ Informatief	14	18
▼ ☐ Bronnen schoolkeuze	1	1
☐ DV	0	0
☐ Mix In	0	0
☐ Eigen ervaring	3	4
☐ Opvang	3	3
☐ Nabijheid	6	7
☐ Andere objectieve bronnen	8	8
☐ informele contacten	10	14
▼ ☐ Geloofwaardigheid DV	1	1
☐ Niet geloofwaardig	11	38
☐ Geloofwaardigheid	16	31
▼ ☐ Perceptie DV	19	95
☐ Geen moeilijkheden met DV	3	3
☐ Moeilijkheden met structuur	8	14
☐ Duidelijke grafiek	10	12
☐ Duidelijk kleurgebruik	15	32
☐ Duidelijke structuur	15	28
☐ Moeilijkheden met woordgebruik	17	43

Codeboom Voice

VOICE OV3	0	0	10/03/2020 9:44	JB	10/03/2020 9:44	JB
Ja ik spreek de school aan - redenen	10	12	10/03/2020 10:20	JB	10/03/2020 15:15	JB
Taak van de ouder	13	23	10/03/2020 10:20	JB	10/03/2020 15:16	JB
Eerlijke reflectie DV, dus er is iets aan de hand	4	4	10/03/2020 10:21	JB	10/03/2020 15:15	JB
Ouders willen iets veranderen	3	4	10/03/2020 10:21	JB	10/03/2020 13:54	JB
Soorten VOICE	0	0	10/03/2020 10:20	JB	10/03/2020 10:20	JB
Ouders zeggen niets...	11	15	10/03/2020 10:15	JB	10/03/2020 15:20	JB
Ouder hecht geen belang aan DV	1	1	10/03/2020 10:44	JB	10/03/2020 15:20	JB
Persoonlijke aanleg (aanspreken ligt niet in mijn aard)	3	4	10/03/2020 10:44	JB	10/03/2020 14:13	JB
Ouder vindt zich niet de juiste persoon	6	7	10/03/2020 10:45	JB	10/03/2020 15:04	JB
Ouder verwacht geen reactie van de school, gelooft niet dat het iets zou veranderen	2	2	10/03/2020 10:45	JB	10/03/2020 14:02	JB
Verwacht dat school feedback DV verwerkt	6	7	10/03/2020 10:56	JB	10/03/2020 14:09	JB
Welbevinden van kind goed gaat	4	4	10/03/2020 10:58	JB	10/03/2020 15:21	JB
Ter loops aanspreken	3	3	10/03/2020 10:15	JB	10/03/2020 15:20	JB
Afspraak maken	7	9	10/03/2020 10:16	JB	10/03/2020 14:23	JB
Storming	0	0	10/03/2020 10:16	JB	10/03/2020 10:16	JB
Rol voor de ouderraad	12	14	10/03/2020 11:01	JB	10/03/2020 15:21	JB
Op schoolactiviteiten aanspreken	5	6	10/03/2020 11:28	JB	10/03/2020 15:20	JB
Wie spreek ik aan	2	2	10/03/2020 11:29	JB	10/03/2020 14:56	JB
Directeur	8	10	10/03/2020 11:30	JB	10/03/2020 15:11	JB
Leerkracht	6	6	10/03/2020 11:30	JB	10/03/2020 15:17	JB
Zorgleerkracht	1	1	10/03/2020 11:30	JB	10/03/2020 15:21	JB
Onderhoudspersoneel	1	1	10/03/2020 11:50	JB	10/03/2020 11:50	JB
VEILIGHEIDSCOÖRDINATOR	1	1	10/03/2020 11:51	JB	10/03/2020 11:51	JB
Secretariaat	1	1	10/03/2020 14:59	JB	10/03/2020 15:01	JB
Voice Hirschman	0	0	7/04/2020 14:29	JB	7/04/2020 14:30	JB
Collectief	0	0	7/04/2020 14:29	JB	7/04/2020 14:29	JB
Individuele	0	0	7/04/2020 14:29	JB	7/04/2020 14:29	JB

Codeboom Exit

EXIT OV4		0	0	10/03/2020 9:44	JB
In welke mate EXIT		0	0	7/03/2020 15:12	JB
Gelooft eerder in dagelijkse werking dan in objectieve bron zoals DV.		4	5	7/03/2020 20:40	JB
DV = reden om te vertrekken		7	9	7/03/2020 20:40	JB
DV = geen reden om te vertrekken want andere zaken zijn belangrijker		17	25	7/03/2020 20:40	JB
Gelooft niet in advies van een DV en het inspectieteam		13	35	7/03/2020 20:41	JB
EXIT JA vs NEE		0	0	7/03/2020 10:17	JB
Neen		12	12	7/03/2020 10:18	JB
Ja		10	11	7/03/2020 10:18	JB
Neen, maar...		0	0	7/03/2020 10:18	JB
Schoolgerelateerd		7	10	7/03/2020 10:49	JB
Welbevinden van het kind		8	12	7/03/2020 10:49	JB
Andere		3	4	7/03/2020 11:34	JB
Ja, maar...		2	3	7/03/2020 10:48	JB
Welbevinden van het kind		4	4	7/03/2020 11:29	JB
Schoolgerelateerd		7	9	7/03/2020 11:50	JB
EXIT		0	0	7/03/2020 15:15	JB
JA		3	3	7/03/2020 15:15	JB
NEEN		4	4	7/03/2020 15:15	JB
COMBINATIE VAN BEIDE		13	13	7/03/2020 15:16	JB

Bijlage 6: word-frequency query OV2

